ЄЛЕМЕНТУРІ

де

ГЕОГРАФІЄ.

ЕЛЕМЕНТȢРЇ

де

ГЕОГРАФІЕ

пентрȢ

ТРЕБȢІНЦЯ ТІНЕРІЛОР
ѪНЧЕПЪТОРЇ.

1834.

ЕЛЕМЕНТУРЇ

ДЕ

ГЕОГРАФІЕ.

Географіа есте дескріерѣ пъмѫнтулуї.

Фіїндкъ пъмѫнтул есте рътунд, де ачеѣ се нумеще ші Глоб сау Сферъ.

Ачест глоб сау сферъ се ѫмпарте ѫн доъ емісфере; уна се кіамъ емісферу оріентал сау деспре ръсъріт, ші алта окцідентал сау деспре апус; амѫндоъ емісфереле фак Мапамондул.

Географіа се ѫнваці пе Харте, пе каре се ѫнфъцішазъ сау пъмѫнтул ѫнтрег прекум пе мапамонд, сау нумаї о парте прекум Европа, ор нумаї о царъ прекум Цара румѫнѣскъ.

Ла фіещекаре хартъ Естул сау ръсърітул се сокотеще деспре мѫна дрѣптъ; Вестул сау апусул деспре мѫна стѫнгъ;

 Нор-

Нордꙋл саꙋ̆ міазъ ноапте дін сꙋс, ші Сꙋдꙋл саꙋ̆ міазъзі дін жос.

Сꙋрфаца пъмѫнтꙋлꙋї есте ꙟмпърціть ꙟн доъ пърцї: ꙟн Ꙋскат ші Апъ. Ꙟмпърцінд тоатъ сꙋрфаца пъмѫнтꙋлꙋї ꙟн 9 пърцї, ꙋскатꙋл купрінде нꙋмаї 2 пърцї, ші 7 купрінде апа.

Ꙋскатꙋл се ꙟмпарте ꙟн: Конціненꙋтꙋрї, Інсꙋле саꙋ̆ Остроаве, Пенінсꙋле, Істмꙋрї, Мꙋнцї ші Капꙋрї.

Конціненꙋт нꙋмім о парте маре де ꙋскат пе каре сѫнт маї мꙋлте Статꙋрї. — Конціненꙋтꙋрї сѫнт 5: Еꙋропа, Асіа, Афріка, Амеріка ші Очеаніа саꙋ̆ Аꙋстраліа.

Інсꙋла саꙋ̆ Островꙋл есте о парте де ꙋскат маї мікъ де кѫт ꙋн конціненꙋт ші ꙟнкꙋнжꙋратъ де тоате пърціле кꙋ апъ. — Маї мꙋлте Остроаве ꙋнꙋл лѫнгъ алтꙋл ꙟн Очеане саꙋ̆ мърї се зік Архіпелаг.

Пенінсꙋла есте ꙋн Остров каре деспре о парте се ꙟмпреꙋнъ кꙋ ꙋскатꙋл. — Лімба ачеѣ де пъмѫнт каре ꙟмпреꙋнъ пенінсꙋла кꙋ ꙋскатꙋл се нꙋмеще Істм.

Мꙋнте нꙋмім о рідікаре ꙟналтъ де пъмѫнт кꙋ ꙟнтіндере маї мꙋлтъ саꙋ̆ маї пꙋцінъ. — Ꙋні дін мꙋнцї арꙋнкъ фок ші атꙋнчї се зік Вꙋлканї.

Кап зічем къ есте о парте де ꙋскат аскꙋціть че се ꙟнтінде ꙟн апъ.

Тоа-

Тоатъ апа че ꙟкȣнжоаръ тот ȣскатȣл о нȣмім Очеан. — Очеанȣл дȣпъ діосібіте локȣрĭ іа нȣмірĭ діосібіте, прекȣм: Очеанȣл чел маре саȣ Пачіфік дінспре естȣл Асіĭ ші вестȣл Амерічі; Очеанȣл Атлантік ꙟнтре Еȣропа, Афріка ші Амеріка; Очеанȣл Аȣстрал дінспре сȣдȣл Афрічі ші ал Асіі; Очеанȣл ꙟнгіецат дела норд, ші Очеанȣл ꙟнгіецат дела сȣд.

Апа се маĭ ꙟмпарте ꙟн Мърĭ, Голфȣрĭ, Стрѫмторĭ, Бълцĭ ші Рѫȣрĭ.

Марѣ есте о парте маре де Очеан саȣ де алтъ маре че се ꙟнтінде пѫнтре ȣскат. — Мърĭ ꙟн Еȣропа сѫнт ачесте: марѣ Медітеранъ, марѣ Адріатікъ, марѣ де Мармара, марѣ нѣгръ, марѣ де Азоф, марѣ нордȣлȣĭ, марѣ Балтікъ ші марѣ албъ. — Ꙟн Асіа есте марѣ Каспіе, марѣ Індіі, марѣ Кінеĭ ші марѣ Іапоніі. — Ꙟн Амеріка есте марѣ Антілелор.

Голф саȣ сѫн есте о парте де маре саȣ де очеан маĭ мікъ де кѫт о маре че се ꙟнтінде пѫнтре ȣскат. — Голфȣрĭ маĭ марĭ ꙟн Еȣропа сѫнт: голфȣл Ботнік ші Фінік дела марѣ Балтікъ, голфȣл Скагер Рак ші Категат дела марѣ нордȣлȣĭ. — Ꙟн Асіа есте голфȣл Арабік саȣ марѣ роші̆е ші голфȣл Персік діла марѣ Індіĭ. — Ꙟн Амеріка есте голфȣл мек-

Мексікꙋлꙋї, Хꙋꙁонбаї ші Бафінбаї дела Очеанꙋл атлантік.

Балтъ нꙋмім о ꙟнтіндере де апъ стътътоаре каре пріn каналꙋрї пе сꙋб пъмѫнт се ꙟмпреꙋнъ кꙋ вре ꙋн рѫꙋ саꙋ кꙋ вре о маре.

Стрѫмтоаре нꙋмім о лімбъ де апъ че ꙟмпреꙋнъ мърї кꙋ очеане, мърї кꙋ мърї ші алтеле.

Рѫꙋ саꙋ гѫрлъ есте о кꙋрџере де апъ че се варсъ ꙟн очеане, мърї, бълцї саꙋ алте рѫꙋрї. Ꙋнеле дін рѫꙋрї ѫн кꙋрџерѣ лор фак Катаракте ꙋнде апа де сꙋс се арꙋнкъ ꙟн жос кꙋ маре сгомот ші репеꙁічꙋне.

Порт саꙋ ліман есте ꙋн лок ла марџінѣ вреꙋнеї мърї саꙋ очеан ꙋнде стаꙋ коръбііле пентрꙋ негоц саꙋ пентрꙋ а фі сігꙋре де фꙋртꙋнї. Портꙋріле ꙋнеле сѫнт фъкꙋте дела натꙋръ, іар алтеле сѫнт фъкꙋте де оамені.

Фаміліе ꙁічем къ есте о соціетате мікъ алкътꙋітъ де татъ ші де мꙋмъ ші де копіі лор.

Націе нꙋмім о соціетате маре алкътꙋітъ де ꙋн нꙋмър маре де фамілії че ворбеск тот о лімбъ, ші аꙋ тот ꙋн фел де обічеіꙋрї ші нъравꙋрї.

Отат

Стат нȣмім о ꙟтіндере де пъмѫнт аї кърȣіа лъкȣіторї сѫнт сȣпȣшї тоцї ла ніще леџї саȣ правілї, ші ла о кѫрмȣіре ꙟналтъ че нȣ атѫрнъ дела алта. — Кѫнд дінтр'ȣн стат се рідікъ ȣн нȣмър маре де лъкȣіторї ші се дȣк ꙟтр'алте пърцї, атȣнчї ачестіа се зік Колоній.

Провінціе зічем къ есте о парте а ȣнȣї стат. ші а кърїа стъпѫніре атѫрнъ дела кѫрмȣірѣ чѣ ꙟналтъ а статȣлȣї.

Статȣріле дȣпъ ꙟтіндерѣ лор, саȣ дȣпъ організаціа лор чѣ дін лъȣнтрȣ, аȣ нȣмірї де осебіте; ȣнеле се зік Ꙟпъръцїї, алтеле Кръїї, Дȣкатȣрї, Прінціпатȣрї, Репȣблічї, Четъцї слободе ші алтеле.

ЕȢРОПА.

Еȣропа есте партѣ пъмѫнтȣлȣї чѣ маї мікъ, дар чѣ маї чівілізатъ. — Еа се мърџінеще деспре ест кȣ Архіпелагȣ, стрѫмтоарѣ де Галіполі саȣ а Дарданелелор, марѣ де мармара, стрѫмтоарѣ Константінополȣлȣї, марѣ нѣгръ, стрѫмтоарѣ Феодоросіа, марѣ де Азоф, рѫȣл Дон ші кȣ Асіа прін мȣнці Ȣрал; деспре сȣд кȣ стрѫмтоарѣ де Гібралтар ші марѣ медітеранъ; деспре вест кȣ очеанȣл атлантік ші деспре норд кȣ очеанȣл ꙟнгіецат.

Клі-

Кліма Еꙋропі есте деосібітъ, де кътре норд есте пре́ фрігꙋроасъ; пе ла міжлок есте потрівітъ, іар ла сꙋд есте калдъ ші дꙋлче де тот.

Продꙋктꙋріле Еꙋропі челе маї мꙋлте ші маї фрꙋмоасе сѫнт адꙋсе дінтр'алте пърцї де лꙋме ші съдіте ачі. Дін вецітале саꙋ садꙋрї аре Еꙋропа: грѫꙋ, порꙋмб, ореꙁ ші алте грѫнеце; фелꙋрімї де легꙋмї, поаме ші родꙋрї делікате: лъмѫї, портокале, смокіне, масліне, він, бꙋмбак, трестіе де ꙁахар, ін, кѫнепъ, тꙋтꙋн ші алтеле. — Дін анімале саꙋ віецꙋітоаре аре: віте касніче, прекꙋм каї, боï, оï, капре, біволї, рѫмъторї, прекꙋм ші віецꙋітоаре сълбатіче; аре фелꙋрімї де пъсърї, вермї де мътасъ, албіне, фелꙋрімї де пещї ші алтеле. — Дін мінерале саꙋ пъмѫнтале аре: аꙋр, арџінт, арамъ, фер, плꙋмб, меркꙋріꙋ саꙋ арџінт віꙋ, саре, пꙋчоасъ, кърбꙋні де піатръ, мармꙋръ, піетрі скꙋмпе, кіхлібар, порцелан, вар ші апе мінерале калде.

Лъкꙋіторї ѫн Еꙋропа сѫнт песте 200 міліоане каре ѫнкіпꙋеск деосібіте Нації дꙋпъ лімбъ ші обічеіꙋрї, ші деосібіте статꙋрї дꙋпъ кѫрмꙋіре лор.

Лімбї де къпетеніе дін каре с'аꙋ фъкꙋт ші алтеле, сѫнт ѫн Еꙋропа 11; іар сокотіндꙋсе ші діалектеле, кꙋ тотꙋл фак 587 лімбї.

Реліџії де кăпетеніе ꙟн Еўропа сѫнт 3: чѣ крещінѣскă, чѣ евреіаскă ші чѣ махомеданă саў тўрчѣскă. — Реліџіа крещінѣскă се деспарте ꙟн чѣ православнікă, чѣ католікă саў папістікă, чѣ лўтеранă, чѣ реформатă саў калвіністікă, чѣ англіканă ші алте мўлте ересўрі.

Ꙟн кўлтўрă націіле Еўропі ꙟнтрек пе тоате челелалте нації але челоралалте пăрцї де лўме. Щіінцеле сѫнт адўсе лă чѣ маї ꙟналтă трѣптă; мăестрііле ші мещешўгўріле сѫнт ꙟн флоаре; фабрічіле ші манўфактўріле скот тот фелўл де лўкрўрї; негоцўл Еўропі есте ꙟнтінс песте тот пăмѫнтўл: кў ўн кўвѫнт тоате ачесте фак ка націіле Еўропене сă фіе челе маї дўлчї, челе маї ꙟнвăцате ші челе маї чівілізате.

Ꙟн Еўропа сѫнт 3 Ꙟмпăрăції: Ꙟмпăрăціа Рўсіі, Ꙟмпăрăціа Аўстріі ші Ꙟмпăрăціа Тўрчіі.

Крăії каре фак статўрї неатѫрнате ꙟн Еўропа сѫнт ачесте: Портўгаліа, Спаніа, Франца, Брітаніа, Белџіа, Оланда, Свеціа ші Норвегіа, Данімарка, Прўсіа, Саксоніа, Віртемберг, Баваріа, Сардініа, Неаполў ші Січіліііле ші Гречіа. — Челелалте крăії каре маї сѫнт кў нўмеле, ка нище провінції сѫнт ꙟнтрўпате кў алте Статўрї.

Дўка-

Дꙋкатꙋрї ші Прінчіпатꙋрї каре фак статꙋрї деосібіте сѫнт маї мꙋлте.

Есте ꙟн Еꙋропа ші ꙋн Стат Бісерікополітік, Статꙋл Папеї.

Репꙋблічї ꙟн Еꙋропа сѫнт: Елвеціа, Остроавеле Іонічe, Сан-Маріно; асеменѣ ші четѫціле слободе: Хамбꙋрг, Лібек, Брема, Франкфорт дела Маін, ші Краковіа.

Портꙋгаліа.

Ачѣстѫ крѫіе се мѫрџінеще ла норд ші ест кꙋ Спаніа; ла сꙋд ші вест кꙋ очеанꙋл атлантік.

Мꙋнції ꙟн Портꙋгаліа сѫнт мꙋлцї; дар маї ꙟнсемнаці сѫнт Естрела, але кѫрора вѫрфꙋрї ші ꙟн времѣ вері сѫнт акоперіте кꙋ зѫпадѫ.

Рѫꙋрї маї марї сѫнт: Теіꙋл, Гꙋадіана ші Дꙋеро.

Кліма есте калдѫ пе ла кѫмпії; пѫмѫнтꙋл продꙋче: лѫмѫї, портокале, смокіне, мігдале, нѫрамѕе, орез, бꙋмбак ші алте родꙋрї делікате; дар агрікꙋлтꙋра есте кам пѫрѫсітѫ. — Дін добітоаче аре віте корнꙋте, каї бꙋні, оі кꙋ лѫнѫ фоарте фінѫ ші каре се нꙋмеск Меріно, албіне, вієрмї де мѫтасѫ ші алтеле. — Мꙋнці аꙋ бѫї де арџінт, плꙋмб, фер, мармꙋрѫ, асеменѣ ші апе мінерале калде.

Лѫкѹіторі се зік Португезі ші сѫнт ка ла 4 міліоане, афарѫ де коломііле че аре Португаліа ꙟн алте пѫрці але глобулуі.

Реліџіе есте сінгурѫ чѣ католікѫ ші ну се маі суфере ші алте реліџіі.

Капітала ачестіі крѫіі есте Лісабона ла ꙟмбукѫтоарѣ Теіулуі, ку ун порт імпортант пентру негуцеторіе.

Маі сѫнт ꙟн Португаліа ші алте четѫці марі, прекум: Опорто, Браганца ші Тавіра лѫнгѫ Очеан ку порт імпортант.

Спаніа.

Крѫіа Спаніеі се хотѫраще ла ест ші суд ку марѣ медітеранѫ; ла вест ку Португаліа ші очеанул атлантік; ла норд ку Франца ші очеанул атлантік.

Мунці маі марі сѫнт Піренеі карі деосібеск Спаніа де кѫтре Франца; асеменѣ сѫнт ші мунці Астуріі ші Морена.

Рѫурі маі ꙟнсемнате сѫнт: Теіул, Гуадіана, Ебру ші Гуадалківір.

Кліма Спаніеі есте калдѫ, ку тоате кѫ вѫрфуріле мунцілор челор ꙟналці сѫнт акоперіте ку зѫпадѫ вечнікѫ. Пѫмѫнтул ну есте лукрат кум се кувіне, ку тоате ачесте есте ферічіт ꙟн родіре. Дін веџеталe аре: унтурі, лѫмѫі, портокале, масліне, оріз, трестіе де захар, бумбак ші віпурі

нȣрї фоарте бȣне прекȣм есте чел де Малага ші чел де Мадеіра; — дін добітоаче аре каї бȣні де соіȣ арабік, ші Ої меріно, албіне ші вієрмї де мътасъ ші алте добітоаче касніче; — дін мінерале аре: аȣр, арџінт, фер, плȣмб, ші алтеле.

Лъкȣіторі се зік Спаніолї ші сѫнт песте 11 мілїоане, афаръ де колоніїле че аре Спаніа ꙟнтр'алте пърцї але глобȣлȣї.

Реліџіе есте сінгȣръ чѣ католікъ ші нȣ се маї сȣфере алте реліџії.

Капітала Спанії есте Мадрітȣл, четате імпопȣлатъ біне; аре Спаніа ші алте четъцї марї ші кȣ портȣрї імпортанте пентрȣ негȣцеторіе, прекȣм есте Барчелона, Кадікс ші алтеле.

Де Спаніа цін ші остроавеле ачесте: Івіца, Маіорка ші Мінорка дін марѣ медітеранъ ші каре кȣ ȣн нȣме се зік Балеаре.

Франца.

Кръіа Францї се мърџінеще ла ест кȣ Італіа, Елвеціа ші кȣ Конфедераціа германікъ; ла норд кȣ Белџіа, Па де Кале ші каналȣл Ла Манш; ла вест кȣ очеанȣл атлантік; ла сȣд кȣ Спаніа ші марѣ медітеранъ.

Мȣнцї

Мꙋнцї Францї сѫнт Алпї ла ест де кѫтре Італіа; де кѫтре Спаніа сѫнт Піренеі жꙋмѫтате; сѫнт шї ꙟн лѫꙋнтрꙋл Францї мꙋнцї Чівенї, Іꙋра шї алцї.

Рѫꙋрї маї ꙟнсемнате сѫнт Рон, Лоар, Гарон шї Сена.

Кліма Францї есте плѫкꙋтѫ; пѫмѫнтꙋл есте лꙋкрат біне шї есте родітор де бꙋкате, легꙋмї шї вінꙋрї фоарте бꙋне маї кꙋ самѫ прекꙋм есте чел де Шампане шї Бордо; асеменѣ продꙋче шї родꙋрї деліката: смокіне шї масліне дін каре ꙟн Прованс се фаче ꙋнт де лемн вестіт сꙋб нꙋме де ꙋнт де лемн де Прованс. — Дін віецꙋітоаре аре добітоаче дꙋмесніче шї сѫлбатіче, віермї де мѫтасе шї алтеле. — Дін мінерале аре фер, мармꙋрѫ, порцелан шї апе мінерале. — Фабрічіле Францї лꙋкрѣзѫ поставꙋрї, мѫтѫсѫрії шї алте матеріі; індꙋстріа продꙋче тот фелꙋл де манꙋфактꙋрї шї галантеріі де аꙋр шї арџінт.

Лѫкꙋіторі се зік Францезї шї сѫнт песте 32 де міліоане, афарѫ де пꙋцінтеле колоніі че аре Франца ꙟн алте пѫрцї а ле пѫмѫнтꙋлꙋї.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ католікѫ, дар сѫнт слободе шї алтеле шї аꙋ тот ачелешї дрептꙋрї.

Капітала Франфі есте Парісꙋл, четате дін челе маї марї, маї імпопꙋлате шї

2 маї

маї фрѹмоасе а ле Еѹропі. Аре палатѹрї фалнічє, зідірї помпоасе, Ѹніверсітате, Академії ші алте ашезѫмѫнтѹрї общещї.

Ҭн Франца маї сѫнт ші алте четѫцї марї прекѹм: Ліон, Марсеіл, Бордо імпортанте пентрѹ негоцѹл че се фаче ҭн еле; Страсбѹрг ші алтеле.

Де Франца ціне ші Островѹл Корсіка дін марѣ медітеранѫ кѹ четатѣ Аіачіо ѹнде с'а нѫскѹт Наполеон Бонапарте Ҭмпѫратѹл Францезілор.

Брітаніа.

Крѫіа Брітаніеі се хотѫраще ла норд ші вест кѹ очеанѹл атлантік; ла ест кѹ марѣ нордѹлѹї, ші ла сѹд кѹ Па де Кале ші каналѹл Ла манш.

Брітаніа копрінде 3 крѫії: Енглітера, Скоціа ші Ірландіа.

Мѹнцї маї марї сѫнт Грампіан ҭн Скоціа ші Корнваліс ҭн Енглітера.

Рѫѹрі маї марі сѫнт: Таміза ші Трент, іар каналѹрї пентрѹ ҭнлеснірѣ негоцѹлѹї сѫнт фоарте мѹлте; асеменѣ сѫнт ші дрѹмѹрї марї фѫкѹте кѹ мещешѹг пентрѹ трѫсѹріле кѹ вапор ла каре нѹ се ҭнтребѹінцѣзѫ каї саѹ бої.

Кліма Брітаніеі есте потрівітѫ; дар аерѹл дін прічіна апі кѹ каре е ҭнкѹнжѹратѫ,

ратъ, есте ѹмед ші негѹрос. Пъмѫнтѹл есте кѹлтіват кѹм се каде; ші економіа кѫмпѹлѹї ші гръдінъріа маї кѹ самъ се лѹкрѣзъ кѹ десъвѫршіре. — Брітаніа дін добітоаче аре каї де ѹн соіѹ фоарте бѹн ші Оі кѹ лѫнъ сѹбціре каре паск маї мѹлт сінгѹре, фіиндкъ ꙟн Брітаніа нѹ сѫнт лѹпі саѹ ѹрші; дін мінерале аре арџінт, фер, арамъ ші алтеле; ꙟн сфѫршіт фабрічіле де орї че мешешѹгѹрї нікъірї нѹ се ꙟнделетніческ аша де мѹлт ка ꙟн Брітаніа; асемене ші негоцѹл нікъірі нѹ есте аша ꙟн флоаре ка ачі.

Лъкѹіторї сѫнт Енглезї, Скоцї ші Ірландезї кѹ тотѹл песте 22 мілioане, афаръ де колоніїле челе мѹлте ші сѹпѹші че ꙟї аре Брітаніа ші ꙟн челелалте пърцї але лѹмі.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ англіканъ каре се потрівеще кѹ чѣ лѹтеранъ, кѹ деосібіре нѹмаї, къ реліџіа англіканъ аре епіскопї, іар чѣ лѹтеранъ нѹ аре; кътре ачѣста сѫнт сѹферіте ші алте реліџії.

Капітала Брітанії есте Лондон четате маре кѹ ѹн мілион де лъкѹіторї. Аічї ꙟнфлореще негоцѹл, сѫнт мѹлціме де палатѹрї марї, соціетъцї де оаменї ꙟнвъцацї пентрѹ ꙟнаінтарѣ економіеі, індѹстріеі ші а негоцѹлѹї, ші алте ашезъмѫнтѹрї общещї пентрѹ ꙟнвъцътѹръ де тот фелѹл де мешешѹгѹрї.

Ꙟн Скоціа есте капітала Едімбꙋрг ші ꙟн Ірландіа есте Дꙋблінꙋл.

Маї сѫнт ꙟн Енгліт ра ші алте четѫці марі імпортанте пентрꙋ негоц прекꙋм есте: Маншестер, Ліверпол, Неꙋкастел ші Брістол.

Де Брітаніа ціне ші Крѫіа Хановрі че фаче парте ла Конфедераціа Германікѫ ші ꙋнде есте капітала Хановра. — Сꙋб протекціа Енглітері есте ші репꙋбліка остроавелор іоніче дꙋпе мѫрџініле мѫрі адріатіче, каре сѫнт 7 кꙋ нꙋмѫрꙋл: Корфꙋс, Паксо, Ітака, Кефалоніа, Санта-Маꙋра, Ꙁанте ші Церіго.

Тот де Брітаніа ціне ші четатѣ де Гібралтар дела стрѫмтоарѣ кꙋ ачест нꙋме; асеменѣ ші островꙋл Малта дін марѣ медітеранѫ.

Белџіа.

Белџіа маї ꙟнаінте а фост ꙋнітѫ кꙋ Оланда, дар дꙋпѫ ꙋн рѫсбоіꙋ дела анꙋл 1831 'шіа кѫщігат неатѫрнарѣ ші с'а фѫкꙋт Крѫіе. — Белџіа се хотѫраще ла норд кꙋ Оланда; ла вест кꙋ марѣ нордꙋлꙋї ші кꙋ Франца; ла сꙋд кꙋ Франца, ші ла ест кꙋ Конфедераціа германікѫ.

Мꙋнції ꙟн Белџіа нꙋ сѫнт декѫт нꙋмаї ніще делꙋлеце; іар чеѣлалтѫ парте а пѫмѫнтꙋлꙋї есте шес.

Рѫѹрї марї нѹ сѫнт декѫт Шелде, іар каналѹрї сѫнт мѹлте пентрѹ а се скѹрџе апа дін лакѹрї ші бѫлцї.

Кліма Белџііі есте потрівітѫ; пѫмѫнтѹл есте лѹкрат біне ші скоате бѹкате, легѹмї ші флорї фрѹмоасе; аре оі ші мѹлте добітоаче корнѹте, лапте ші ѹнт мѹлт дін каре фак кашкавале фоарте бѹне; кѫтре ачѣста аре Белџіа фер, плѹмв ші апе мінерале.

Лѫкѹіторі се зік Белџї ші сѫнт ка ла 2 мілioане.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ католікѫ, дар се сѹфере ші алте кѹлтѹрї реліџіоасе.

Капітала Белџіеї есте Брѹксел четате фрѹмоасѫ; есте ші Маестріх, Лієж ші Анверс четѫцї вестіте пентрѹ негѹціторіе.

Де Белџіа ціне ші Дѹкатѹл Лѹксембѹрг кѹ четатѣ Лѹксембѹрг че фаче парте ла Конфедераціа Германікѫ.

О л а н д а.

Крѫіа Оланді се хотѫраще ла норд ші вест кѹ марѣ нордѹлѹї; ла ест кѹ Конфедераціа Германікѫ ші ла сѹд кѹ Белџіа.

Ѫн Оланда мѹнцї нѹ сѫнт.

Рѫѹ маре прін Оланда тречe Рінѹл каре прін деосібіте гѹрї се варсѫ ѫн марѣ нордѹлѹї, асеменѣ кѹрџе прін Оланда ші Меоза

Кліма Оланді есте потрівітъ; дар аерȣл есте нігȣрос ші ȣмед. Пъмѫнтȣл есте нороіос ші тъіат де каналȣрĭ ші шанцȣрĭ пентрȣ скȣрџерѣ апі дін бълцĭ ші лакȣрĭ ші пентрȣ апърарѣ де върсарѣ мърі. Ꙟн Оланда апъ лімпеде рар се гъсеще. Ꙗре бȣкате ші добітоаче домесніче, ші кѫĭні се ꙟнтребȣінцѣзъ ла ꙟнтоарчере де машінĭ деосібіте. Ꙟн фабрічĭ се лȣкрѣзъ деосібіте матерії ші стофе, пѫнзетȣрĭ ші хѫртіе бȣнъ; дар дінтре тоате ꙟн моръріе Оландезі ꙟнтрек маĭ пе тоцĭ Єȣропеі.

Лъкȣіторі се нȣмеск Оландезĭ ші сѫнт песте 3 міліоане, афаръ де колоніїле че аре Оланда ші ꙟн алте пърцĭ але пъмѫнтȣлȣĭ.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ реформатъ, дар се сȣфере ші алте реліџії.

Капітала Оланді есте Хага. Єсте ші Ꙗмстердам четате вѣке ші вестітъ пентрȣ негоц, асеменѣ ші Ротердам.

Свеціа ші Норвегіа.

Кръіа Свеціі ші Норвегіі се мърџінеще ла вест кȣ марѣ нордȣлȣĭ; ла норд кȣ очеанȣл ꙟнгіецат дела норд; ла ест кȣ Рȣсіа, голфȣл ботнік ші марѣ балтікъ; ла сȣд кȣ марѣ балтікъ, стрѫмтоарѣ Сȣнд ші кȣ голфȣл Категат ші Скагер рак.

Мȣнцĭ

Мунцї ӑнсемнацї сѫнт Ӑлпї скандінавічї че деспарт Свеція декѫтре Норвегіа ші аў лемне фоарте буне пентру катаргурї де корѫбії.

Рѫурї сѫнт фоарте мулте; челе маї ӑнсемнате сѫнт: Гломен ші Дронт, асеменѣ ші алтеле каре ӑн курџерѣ лор фак катаракте мінунате. Ӑн Свеція ші Норвегіа сѫнт бѫлцї ші лакурї фоарте мулці.

Кліма Свеції ші а Норвегіі есте фрігуроасѫ дар сѫнѫтоасѫ. Кѫтре норд іарна ціне 9 лунї. Букате ну се прѣ фак, дар пѫшунї пентру добітоаче сѫнт ӑндестуле. Бѫлціле ші лакуріле фурнічѣзѫ де лебеде. Негуцѫторіа ку пеще есте фоарте ӑнсемнатѫ; дар дінтре тоате ферул Свеціі есте лѫудат ӑн тоатѫ Еуропа.

Ӑлкуіторі се зік Свезї ші сѫнт ка ла 4 міліоане.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ лутеранѫ, дар сѫнт суферіте ші алтеле.

Капітала Свеціі есте Стокхолм каре аре мулте зідірї готіче дін векіме. Ӑн Норвегіа капітала есте Крістіаніа.

Данемарка.

Ӑчѣстѫ крѫіе се хотѫраще ла норд ку голфул Скагер рак; ла вест ку марѣ нордулуї; ла ест ку голфул Категат ші стрѫмтоа-

тоарѣ Сѹнд; ла сѹд кѹ Конфедерація Германікъ.

Мѹнцї ꙟн Данімарка нѹ сѫнт; дар ꙟн островѹл Ісландіа дін очеанѹл атлантік че есте ал Данімарчі, есте Хекла мѹнте вѹлканік саѹ арѹнкътор де фок; асеменѣ ші олці карі сѫнт акоперіцї кѹ зъпадъ вечнікъ.

Рѫѹ маї ꙟнсемнат есте Елбе каре дін Конфедерація Германікъ кѹрџе ꙟн Данімарка. Ꙟн Островѹл Ісландіа сѫнт ші апе фіербінцї че фіерб ꙟн клокоте.

Кліма ꙟн Данімарка есте потрівітъ; пъмѫнтѹл скоате бѹкате, легѹмї ші пѹцінтеле поаме; аре добітоаче касніче; іар дін мінерале аре порцелан, мармѹръ ші кіхлібар.

Лъкѹіторі се нѹмеск Данезї ші сѫнт песте 2 мілиоане, афаръ де пѹцінтеле колоніїї че маї аре Данімарка ші ꙟнтр'алте пърцї де лѹме.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ лѹтеранъ, дар се сѹфере ші алтеле.

Капітала Данімарчі есте Копенхага.

Де Данемарка ціне ші Дѹкатѹл Холштаін ші Лаѹенбѹрг дін Конфедерація Германікъ кѹ четатѣ Алтона вестітъ пентрѹ негоц.

Прѹ-

Прꙋсіа.

Ачѣстъ кръїе се мърџінеще ла норд кꙋ марѣ балтікъ; ла ест кꙋ Рꙋсіа; ла сꙋд кꙋ Аꙋстріа ші Конфедераціа Германікъ, ші ла вест кꙋ конфедераціа германікъ.

Мꙋнцї ꙟн Прꙋсіа маї ꙟнсемнацї сѫнт: Сꙋдеці де кътре Бохеміа, ші Карпаці кꙋ оаре кѫтева ръмꙋрї.

Рѫꙋрї маї марї кꙋрг прін Прꙋсіа: Рінꙋл, Ѥлбе, Одер, Везер ші алтеле.

Кліма ꙟн Прꙋсіа есте потрівітъ; пъмѫнтꙋл, чѣ маї маре парте есте шеѕ ші скоате бꙋкате ꙟндестꙋле, легꙋмї, кѫнепъ, ін ші тꙋтꙋн; аре добітоаче кꙋ ꙟмбіелшꙋгаре; дін мінерале аре: аꙋр, арџінт, фер, арамъ, мармꙋръ, мъргърітар ші апе мінерале. Ꙟн фабрічї се лꙋкрѣзъ дестꙋле пѫнзетꙋрї, лѫнетꙋрї ші бꙋмбак, порцелан, стіклъ ші алтеле.

Лъкꙋіторі сѫнт немцї ші се зік Прꙋсіенї ші сѫнт песте 12 мілїоане ші жꙋмътате.

Релиџіе домнітоаре нꙋ есте нічї ꙋна чі тоате сѫнт слободе.

Капітала кръїї есте Берлінꙋл, четате фрꙋмоасъ кꙋ мꙋлте лꙋкрꙋрї вреднічє де въгаре ꙟн самъ. Ѥсте ші Кенігсберг четате фрꙋмоасъ.

Дін

Дін Конфедераціа Германікъ копрінде Прусіа провінціїле урмътоаре: Бранденбург ку четатѣ Берлінул че есте капіталъ а Кръїї; Помераніа; Сілезіа унде есте четатѣ Бреславіа; Посен; Саксоніа прусіанъ; Вестфаліа; Провінціїле де лѫнгъ Рін ку четатѣ Колоніа вестітъ пентру апа че се зіче де Колоніа ку каре се фаче ун негоц ѫнсемнат ѫн тоатъ Ɵуропа.

Конфедераціа Германікъ.

Конфедераціа германікъ есте о уніре де маї мулте статурї а ле Германіеї дінтре каре уначеле сѫнт маї мічї алтеле маї марї. — Ɵа се мърџінеще ла норд ку марѣ балтікъ, Данемарка ші марѣ нордулуї; ла ест ку Прусіа ші ку Унгаріа; ла суд ку марѣ адріатікъ, Італіа ші Ɵлвеціа; ла вест ку Франца, Белџіа ші ку Оланда.

Ла Конфедераціа Германікъ аре парте: Аустріа, Прусіа, Брітаніа, Данемарка ші Белџіа пентру ніще Провінціï че стъпѫнеск ѫн Германіа.

Статуріле челе неатѫрнате дін Конфедераціа Германікъ сѫнт мулте, дар челе маї ѫнсемнате сѫнт: Кръїа Баварїеї, Саксонїеї, Віртемберґі ші Дукатул Баден.

Ба-

Баварiа.

Ачѣстъ кръiе се мърџiнеще ла ест кꙋ Аꙋстрiа; ла сꙋд кꙋ Аꙋстрiа шi Елвецiа; ла вест кꙋ Вiртемберг; ла норд кꙋ Саксонiа шi алте статꙋрї але Конфедерацiїi Германiче.

Мꙋнцї ꙟн Баварiа ла ест сѫнт Бемервалд саꙋ пъдꙋрѣ Бохемiї; ла вест есте о парте дiн Алпi Свабiчї, iар прiн мiжлок сѫнт дестꙋле дѣлꙋрї.

Рѫꙋрї маї ꙟнсемнате сѫнт: Дꙋнърѣ, Iсар шi Iнꙋл.

Клiма Баварiї есте потрiвiтъ; пъмѫнтꙋл есте лꙋкрат бiне шi скоате бꙋкате, лiгꙋмї шi поаме; дiн анiмале але добiтоаче сълбатiче шi дꙋмеснiче; аре шi дiн мiнерале пꙋцiнтел аꙋр, арџiнт, фер шi апе мiнерале; iар ꙟн фабрiчї се лꙋкрѣзъ деосебiте матерiї де пѫнзъ шi лѫнъ.

Лъкꙋiторi сѫнт немцї шi се зiк Баварезї шi сѫнт ꙟн нꙋмър ка ла 4 мiлiоане.

Релiџiе домнiтоаре есте чѣ католiкъ, дар есте слободъ шi чѣ реформатъ шi сꙋферiте шi алтеле.

Капiтала Баварiї есте Мiнхiн. Маї сѫнт шi алте четъцї марї шi фрꙋмоасе прекꙋм Регенсбꙋрг шi Нiрнберг.

Сак.

Саксоніа.

Кръіа Саксоніі се хотераще ла ест кꙋ Прꙋсіа ші Аꙋстріа; ла норд кꙋ Прꙋсіа; ла вест кꙋ статꙋрї де а ле Конфедераціі Германіче; ла сꙋд кꙋ Баваріа ші Аꙋстріа.

Мꙋнцї маї ѫнсемнацї сѫнт Ѳрцгебірг де кътре Бохеміа.

Рѫꙋрї маї марї кꙋрг прін Саксоніа Ѳлбе ші Мꙋлде.

Кліма ѫн Саксоніа есте потрівітъ; пъмѫнтꙋл есте лꙋкрат фоарте біне. Аре бꙋкате ші легꙋмї ѫндестꙋле, кѫнепъ, ін ші лемне кꙋ ѫмбіелшꙋгаре; аре добітоаче сълбатіче ші дꙋмесніче; аре пꙋцінтел аꙋр, арџінт, фер, плꙋмб, ші алтеле; іар фабрічіле де деосібіте лꙋкрꙋрї де лѫнъ, бꙋмбак ші пѫнзъ, сѫнт ѫн бꙋнъ лꙋкраре.

Лъкꙋіторі сѫнт немцї ші се зік Саксонї ші сѫнт ка ла I мілион ші жꙋмътате.

Реліџіе домнітоаре нꙋ есте, чі тоате сѫнт слободе авѫнд тот ачелешї дрептꙋрї.

Капітала Саксоніі есте Дресда; дар Ліпска есте маї вестітъ пінтрꙋ негоцꙋл чел маре че се фаче ачі, ла але кърía тѫргꙋрї він негꙋціторї дін Рꙋсіа, Цара рꙋмѫнѣскъ, Молдавіа, пѫнъ ші дін Персіа ші дін алте пърцї але Асіі.

Ѳір-

Віртемберг.

Ачѣстъ Кръіе се мърџінеще ла ест кꙋ Баварія; ла сꙋд кꙋ Елвеціа ші Дꙋкатꙋл Баден; ла вест кꙋ Дꙋкатꙋл Баден; ла норд кꙋ статꙋрї де але Конфедераціі Германіче.

Мꙋнцї маї ꙟнсемнацї сѫнт Алпі свабічї, ші Пъдꙋрѣ нѣгръ де кътре Баден.

Рѫꙋрї маї марї че трек прін Віртемберг сѫнт Дꙋнърѣ, Некар ші Ілер.

Кліма Віртембергі есте потрівітъ; пъмѫнтꙋл жꙋмътате есте мꙋнтос, жꙋмътате шес, дар есте лꙋкрат біне. Аре бꙋкате, легꙋмї ші добітоаче ꙟндестꙋле; фер, плꙋмб ші апе мінерале. Ꙟн Віртемберг есте імпортантъ фабрікаціа лꙋкрꙋрілор де оцел, де лѫнъ, бꙋмбак ші алтеле.

Лъкꙋіторі сѫнт немцї кꙋ нꙋме де Віртембергезї ші сѫнт ка ла 1 Міліон ші жꙋмътате.

Реліџіе домнітоаре нꙋ есте, чі тоате сѫнт слободе.

Капітала Віртембергі есте Стꙋтгард; кътре ачѣста есте ші Ꙋлм четате фрꙋмоасъ.

Баден.

Дꙋкатꙋл ачеста се мърџінеще ла ест кꙋ Віртемберг; ла сꙋд кꙋ Елвеціа; ла вест кꙋ Франца; ла норд кꙋ статꙋрї де а ле Конфедераціі Германіче.

Мꙋнцї ꙟн Баден есте Шварцвалд саꙋ пъдꙋрѣ нѣгрꙿ.

Рѫꙋрї маї марї есте Дꙋнърѣ каре ші ꙟчепе де аічї, ші Рінꙋл. — Де Баден ціне ші о парте дін Балта Боден каре есте фоарте пескоасъ.

Кліма есте потрівітъ; пъмѫнтꙋл есте лꙋкрат біне ші скоате бꙋкате, легꙋмї ші родꙋрї ꙟндестꙋле; аре добітоаче дꙋмесніче ші сълбатіче; аре пꙋцінтел аꙋр, арџінт, фер, мъргърітар ші апе мінерале. Фабрічіле сѫнт ꙟн бꙋнъ лꙋкраре; дар дінтре тоате чѣсорнічеле де лемн че се фак аічї сѫнт къꙋтате ꙟн кѫте 4 пърціле лꙋмі.

Лъкꙋіторі сѫнт немцї кꙋ нꙋме де Баденеѕї ші сѫнт песте 1 мілион.

Реліџіе домнітоаре нꙋ есте, чі тоате сѫнт слободе.

Капітала Баденꙋлꙋї есте Карлсрꙋе.

Четъціле слободе.

Чітъціле слободе ꙟнкъ цін де Конфедераціа германікъ ші се кѫрмꙋеск де Магістраці пе карі ꙟї алег четъценії лор; ачесте четъцї сѫнт:

Франкфорт дела Маін ꙋнде се фаче діета саꙋ адꙋнарѣ тꙋтꙋрор депꙋтаціілор дела тоате Статꙋріле че ꙟнкіпꙋеск Конфедераціа германікъ.

Хам-

Хамбург пе малуріле ржулуї Елбе;
Лібек апроапе де ун сжн дін маре Балтікъ;
Брема пе малуріле ржулуї Везер. Ачесте четъці ку тоате къ аў перду мулт дін флоаре негоцулуї лор че фъче маї демулт, дар ші акум сжнт тот імпортанте пентру негоцул ку каре се ѫнделетніческ.

Елвеціа.

Ачестъ републікъ се хотъраще ла норд ку Конфедераціа германікъ; ла суд ку Італіа; ла вест ку Франца ші ла ест ку Аустріа.

Мунції ѫн Елвеціа сжнт Алпі карі се ѫнтінд песте тот пъмжнтул Елвеції ші а ле кърора вжрфурі сжнт акоперіте ку зъпадъ вечнікъ.

Ржурі сжнт мулте каре пентре мунції фак сумъ де катаракте мінунате; дар чел маї маре ржў есте Рінул каре ѫнтр'ун лок фаче ун катаракт мінунат че есте черчетат де тоці кълъторі Еуропі; дін Елвеціа ѫнчепе ші Ронул каре трече ѫн Франца.

Бълції ѫн Елвеціа ѫнкъ сжнт мулте, дар челе маї ѫнсемнате сжнт: Бодін саў балта де Констанца, балта де Цен·ва саў Леман, балта де Неофшател, балта де

Цѵріх ші о парте дін Лаго Маџоре ші Лаго Лѵгано дін Італіа.

Кліма Ѳлвецїіі ла мѵнцї есте речє, ла кѫмпії ші вѫї есте потрівітъ. Пъмѫнтѵл есте лѵкрат фоарте біне, дар стерпічѵнѣ са ѫмпіедікъ ка съ нѵ скоацъ бѵкате ѫндестѵле. Дінтре тоате аре добітоаче мѵлте сълбатіче ші дѵмесніче, оі, боі ші вачі каре пентрѵ лаптеле лор чел мѵлт ші бѵн сѫнт вестіте ѫн тоатъ Ѳѵропа. Ѫн Ѳлвецїа се фак ші кашкавале фоарте бѵне кѵ каре се фаче ѵн негоц ѫнсемнат.

Лъкѵіторі се зік Ѳлвецїені; о парте дін еі ворбеск немцеще, ші чеѣлалтъ парте францозеще; песте тот ка ла 2 мілїоане.

Релїџііле сѫнт слободе.

Четъцї маі ѫнсемнате сѫнт: Берна, Лѵчерна, Цѵріх, Басілеа, Џенева ші алтеле.

Італіа.

Італіа се мърџінеще ла ест кѵ Аѵстріа ші марѣ адріатікъ; ла сѵд кѵ марѣ медітеранъ; ла вест кѵ Франца; ла норд кѵ Аѵстріа, Конфедерацїа германікъ ші кѵ Ѳлвецїа.

Ѫн Італіа сѫнт маі мѵлте статѵрі прекѵм:

Кръіа Ломбардо-Венетікъ каре есте а Аѵстріеі ші ѵнде сѫнт четъціле Міланѵл ші Ве-

Венеціа ла маре адріатікъ імпортантъ пентру негоц.

Дукатул Тоскані ку четъціле Флоренца, Піса ші Ліворно вестітъ пентру негоц;

Дукатул Лука ку капітала Лука;

Дукатул Модена ку капітала Модена;

Дукатул Парма ку четъціле Парма ші Піаченца.

Сънт ші алте Дукатурі маі мічі; дар челе маі ънсемнате статурі але Італіі сънт ачесте:

Сардініа.

Ачѣстъ царъ се мъргінеще ла норд ку Елвеціа; ла ест ку статурі де але Італіі: ла суд ку маре медітеранъ ші ла вест ку Франца.

Мунції ън Сардініа сънт Алпі де кътре Франца ші Елвеціа, ші але кърора върфурі ку тоате къ сънт акоперіте ку зъпадъ вечнікъ, дар сънт фъкуте друмурі ку подурі пентру ънлеснірѣ кълъторілор; ашіждерѣ сънт віртурі ші касе пентру одіхна друмашілор; сънт ші мънъстірі де кълугърі карі пріімеск ші одіхнеск пе кълъторі, ші прін ніще кънні ънвъцаці біне каутъ пе ачеі кълъторі неферічіці, пе карі вісколіле 'іау фъкут съ рътъчѣскъ пе друму ші съ ънгіеце прін омеці де зъпадъ. Тот дін Сардініа ънчеп ші мунції Апеніні.

Рѫȣрі̆ сѫнт мȣлте, дар чеа маі̆ ꙟнсемнат есте По каре лȣѫндȣші̆ ꙟнчепȣтȣл де аічі̆, се варсѫ ꙟн марѣ адріатікѫ; есте ші Тесін каре се варсѫ ꙟн По.

Кліма есте потрівітѫ, ші пѫмѫнтȣл кȣ тоате кѫ есте мȣнтос, пе ла кѫмпії̆ есте родітор ꙟн бȣкате, легȣмі̆ ші поаме; аре добітоаче ꙟндестȣле ші оаре кѫтева дін мінерале.

Лѫкȣіторі сѫнт Італіені̆ ші се нȣмеск Сардінезі̆, ші сѫнт ꙟн нȣмѫр ка ла 4 міліоане.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ католікѫ, ші се сȣфере ші алтеле.

Капітала Сардінії есте Тȣрінȣл; есте ші Џенова лѫнгѫ маре четате вестітѫ пентрȣ негоц.

Де крѫіа Сардінії ціне ші Островȣл Сардініа дін марѣ медітеранѫ дін жос де островȣл Корсіка. Ачі се фаче о маре вѫнѫтоаре де сарделе кȣ каре се фаче ȣн негоц ꙟнсемнат.

Неаполȣл,
ші
амѫндоѫ Січіліїле.

Ачѣстѫ крѫіе се мѫрџінеще ла норд кȣ статȣл папі; ла ест кȣ марѣ адріатікѫ, ла сȣд ші вест кȣ марѣ медітеранѫ.

Мѹнцї ⱡн Неапол сѫнт Апенінї карі ⱡнчепѫнд дін кръіа Сардініїі се ⱡнтінд ⱡн тот лѹнгѹл Італіїі. Кътре ачѣста сѫнт ші 2 вѹлканї саѹ мѹнцї арѹнкъторї де фок Везѹвіе ⱡн Неапол ші Етна ⱡн Січіліа. — Везѹвіе ⱡн времѣ ⱡмпъръціїі Романілор кѹ лава са че а арѹнкат а акоперіт 2 четъцї марї каре с'аѹ дескоперіт акѹм де кѹрѫнд, де ѹнде сѫпѫнд, с'аѹ гъсіт мѹлте лѹкрѹрї векї.

Рѫѹрї мічї сѫнт мѹлте дар чел маї ⱡнсемнат есте Волтѹрно.

Кліма Неаполѹлѹї есте калдъ ші дѹлче де тот; пъмѫнтѹл де ші нѹ есте лѹкрат кѹм се каде, дар есте богат ⱡн родіре де грѫѹ, він, орез, бѹмбак, лъмѫї, портокале, масліне, смокіне, мігдале; аре добітоаче дѹмесніче ⱡндестѹле, ші дін мінерале аре фер, мармѹръ, алабастрѹ ші апе мінерале калде.

Лъкѹіторї сѫнт Італіенї кѹ нѹме де Неаполітанї ші Січіліенї ші сѫнт ка ла 7 мілїоане.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ католікъ фъръ а фі слободе ші алте кѹлтѹрї реліџіоасе.

Капітала кръіїі есте Неапол ші ⱡн островѹл Січіліа есте Палермо.

Ста-

Статул Папі.

Ачест Стат бісеріко-політік се хотъраще ла норд кꙋ статꙋрї де а ле Італіі, кꙋ Аꙋстріа, ші марѣ адріатікъ; ла сꙋд кꙋ Неаполꙋ ші ла вест кꙋ марѣ медітеранъ.

Мꙋнції сѫнт Апенінї.

Рѫꙋрї сѫнт: По ла хотарꙋл де кътре Аꙋстріа ші Тіврꙋ.

Кліма есте калдъ ші дꙋлче; пъмѫнтꙋл есте фоарте родітор, дар нꙋ е лꙋкрат біне кꙋм се каде: кꙋ тоате ачесте аре грѫꙋ, порꙋмб, він, поаме ші родꙋрї делікате, добітоаче ші оаре кѫтева мінерале.

Лъкꙋіторі сѫнт Італіенї ші сѫнт ѫн нꙋмър ка ла 3 міліоане.

Реліціе домнітоаре ші сінгꙋръ есте чѣ католікъ.

Капітала ачестꙋї стат есте Рома каре ѫн времѣ ѫмпърції романілор ера стъпѫнъ а лꙋмі. Дін прічіна векімі ші а алтор ѫнтѫмплърї неферічіте а пієрдꙋт мꙋлт дін фрꙋмсецѣ са; кꙋ тоате ачесте маї пъстрѣзъ мꙋлте лꙋкрꙋрї векї вредніче де ведере ші де мірare; іар дін лꙋкрꙋріле маї дінкоачї тот че о пот фаче фрꙋмоасъ сѫнт маї мꙋлт бісерічіле.

Република Сан-Маріно.

Ачест стат мік се копрінде ꙟн Статꙋл Папеі ші есте о сінгꙋръ Четате кꙋ 3 Четъцꙋі лъngъ маре адріатікъ, ші ꙟші аре ші еа фолоаселе каре ле аꙋ челелалте Четъці слободе а ле Германіеі.

Гречіа.

Гречіа маі ꙟнаінте а фост ꙋна дін провінціїле тꙋрчещі, дар ла анꙋл 1833 се фъкꙋ кръіе дꙋпъ че ꙟнкъ маі дінаінте ша фост добъндіт неатърнаре де сꙋб стъпъніре тꙋрчеаскъ. — Еа се мърџінеще ла норд кꙋ Тꙋрчіа; ла ест кꙋ Архіпелагꙋл; ла сꙋд ші вест кꙋ маре медітеранъ.

Мꙋнці ꙟн Гречіа сънт мꙋлці карі кꙋ ꙋн нꙋме се зік мꙋнці еліничещі.

Рꙋрі ꙟнкъ сънт мꙋлте маі мічі, дар маі ꙟнсемнате сънт: Рꙋфіа ші Васілі-потамос.

Голфꙋрі сънт: Голфꙋл де Патрас, Лепанте ші Наполі де Романіа.

Кліма Гречіеі есте калдъ ші дꙋлче; пъмънтꙋл есте родітор ꙟн бꙋкате, вінꙋрі ші роадꙋрі делікате: лъмъі, портокале, кітре, масліне, смокіне ші алтеле; аре добітоаче дꙋмесніче ші сълбатіче ші оарекътева дін мінерале.

Лъкꙋіторі сънт Гречі ші сънт ка ла 2 мілиоане.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ гречѣскъ православнікъ, дар сѫнт слободе ші алте реліџії.

Капітала Гречії ѫнкъ нȣ есте хотърѫтъ; Чітъцї ѫнсъ маї марї сѫнт: Тріполіца, Містра, Ѧргос ші алтеле.

Де Гречіа цін ші ȣн нȣмър маре де Остроаве дін Ѧрхіпелаг каре кȣ ȣн нȣме се ѕік Чікладе.

Рȣсіа.

Ѫмпъръціа Рȣсії есте чеа маї ѫнтінс стат дін Еȣропа ȣнде авіа копрінде $\frac{1}{5}$ парте дін мърімѣ са, іар челелалте $\frac{3}{4}$ пърцї сѫнт ѫн Ѧсіа.

Рȣсіа еȣропаї-къ се мърџінеще ла ест кȣ Ѧсіа; ла сȣд кȣ Тȣрчіа ші кȣ Ѧȣстріа; ла вест кȣ Прȣсіа, марѣ балтікъ, голфȣл ботнік ші фінік ші кȣ Свеціа ші Норвегіа; ла норд кȣ очіанȣл ѫнгіецат дела норд.

Мȣнцї маї марї ѫн Рȣсіа сѫнт Ȣрал карі деспарт Еȣропа де кътре Ѧсіа.

Рѫȣрї маї ѫнсемнате сѫнт: Волга, Двіна, Дон, Вістȣла дін Полоніа, Ніпрȣ, Ністрȣ ші Прȣтȣ.

Бълцї сѫнт мȣлте дар маї марї сѫнт Ладога ші Онега.

Кліма Рȣсії де кътре норд е фрігȣроасъ, дар сънътоасъ; де кътре сȣд е потрівітъ ші пъмѫнтȣл е родітор ѫн бȣкате,

легȣмї,

легꙋмї, поаме, він ші алтеле. Дін анімале аре добітоаче сꙋлбатіче ші дꙋмесніче; іар дін мінерале аре: аꙋр, арџінт, фер, магнет, мармꙋрꙋ, пієтрі скꙋмпе ші апе мінерале. Ꙟн Рꙋсіа есте імпортантꙋ негꙋціторіа кꙋ пієї скꙋмпе де самꙋр, рꙋс ші алтеле; асеменѣ ші кꙋ ікре се фаче ꙋн негоц ꙟнсемнат.

Лꙋкꙋіторі се нꙋмеск Рꙋші ші сꙋнт ꙟн тоатꙋ Рꙋсіа ші еꙋропаїкꙋ ші асіатікꙋ ка ла 70 мілїоане афарꙋ де ніще колонії че аре Рꙋсіа ші ꙟн Америка.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ гречѣскꙋ православнікꙋ, дар се сꙋфере ші алте кꙋлтꙋрї реліџіоасе.

Капітала Ꙟмпꙋрꙋції есте Петерсбꙋрг лꙋнгꙋ рꙋꙋл Нева ші голфꙋл Фінік, четате нꙋоꙋ каре пентрꙋ ꙋліцеле сале челе ларџї ші дрепте, ші пентрꙋ зідіріле сале челе регꙋлате есте чѣ дін тꙋї Четате а Еꙋропі. Аре о попꙋлаціе маре, школї марї, мꙋлте ашезꙋмꙋнтꙋрї обще́щї ші есте імпортантꙋ пентрꙋ негоц.

Дꙋпꙋ Петерсбꙋрг есте Моска капітала чѣ веке а Ꙟмпꙋрꙋції ꙋнде ші акꙋм се ꙋнг ші се ꙟнкоронѣзꙋ Ꙟмпꙋраці Рꙋсіеі. Пе лꙋнгꙋ алте мꙋлте палатꙋрї мꙋреце сꙋнт вредніче де бꙋгаре ꙟн самꙋ бісерічіле челе мꙋлте каре кꙋ подоаба ші фрꙋмсецѣ лор апропіе пе челе дін Рома.

Де

Де Русіа ціне ші крѫіа Полоніі, акѫріа капіталѫ есте Варсовіа пе малуріле рѫулуї Вістула.

Четатѣ слободѫ Краковіа.

Антре Русіа, Прусіа ші Аустріа се афлѫ ші четатѣ слободѫ Краковіа каре стѫ суб протекціа а кѫтор треле стѫпѫніріле че с'аў зіс.

Аустріа.

Ачѣстѫ ѫмпѫрѫціе се мѫрџінеще ла ест ку Русіа ші ку Турчіа; ла суд ку Турчіа, марѣ адріатікѫ ші ку Італіа; ла вест ку Бавеціа ші Конфедераціа Германікѫ; ла норд ку Прусіа ші ку Русіа.

Ѫмпѫрѫціа Аустріі се алкѫтуеще дін маї мулте Провінції дін Конфедераціа Германікѫ, ші дін Провінції алѫтурате лѫнгѫ сіне.

Дін Конфедераціа Германікѫ стѫпѫнеще Аустріа: Тіролул, Крѫіа Бохеміі, Моравіа, Архідукатул Аустріа, Стіріа, Карінтіа ші Крѫіа Іліріеї.

Провінціїле алѫтурате сѫнт: Крѫіа Ломбардо-венетікѫ дін Італіа, Крѫіа Унгаріі, Далмаціі ші Кроаціі, Галіціі ші мареле Прінціпат Трансілваніа саў Ардѣлул.

Мунції маї марї сѫнт: Карпаці, Алпі Тіролулуї, Алпі Стіріеї ші Алпі Жуліені дін лунгул Далмаціі.

Рѫурї маї ѫнсемнате сѫнт: Дунѫрѣ, Тіса ѫн Унгаріа, Сава че курџе дін Іліріа, Олтул ші Мурѫшул ѫн Трансілваніа.

Бѫлџї маї марї сѫнт: Балатонул ші Найсідлер ѫн Унгаріа; Даго маџіоре, Даго де Комо ші Гарда дін Італіа ѫн Крѫіа Домбардо-венетікѫ.

Кліма ѫн Ѫмпѫрѫціа Аустріїі есте потрівітѫ; пѫмѫнтул есте родітор ѫн букате, легумї, поаме, вінурї, дін каре вінул де Токаї дін Унгаріа есте вестіт ѫн тоатѫ Еуропа. Аре добітоаче ѫндестуле думестіче ші сѫлбатіче; дін мінерале аре аур, арџінт, фер, плумб, саре ші апе мінерале.

Лѫкуіторі сѫнт де-деосібіте нації: немцї, унгурї, сѫрбї, румѫнї ші алціі, ші сѫнт песте тот ка ла 30 мілиоане.

Реліџіе домнітоаре есте чѣ католікѫ, дар сѫнт суферіте ші алте културї реліџіоасе.

Капітала Ѫмпѫрѫціїі есте Віена, четате фрумоасѫ, каре пентру лініщѣ еі есте уна дін челе дін тѫї але Еуропеі; аре ѫмпрежурурї фрумоасе ші мулте лукрурї вредніче де міраре.

Аре Аустріа ші алте четѫцї марї ші фрумоасе прекум: Прага ѫн Бохеміа, Міланул ші Венеціа дін Крѫіа Домбардо-венетікѫ дін Італіа, деспре каре с'а маї ворбіт; Тріесті ѫн Іліріа ку порт імпортант пентру негоц; Пеща ші Буда ѫн Унгаріа; Сібіул ші Клужул ѫн Трансілваніа.

Тȣрчіа.

Ӑмпѫрѫціа Тȣрчѣскѫ копрінде локȣрĭ ӑн Еȣропа, Асіа ші ӑн Афріка. — Тȣрчіа еȣропаікѫ се хотѫраще ла вест кȣ марѣ адріатікѫ ші кȣ Аȣстріа; ла сȣд кȣ Гречіа ші Архіпелагȣ; ла ест кȣ Рȣсіа, марѣ нѣгрѫ, стрѫмтоарѣ Константінопȣлȣĭ, марѣ де мармара, стрѫмтоарѣ Дарданелелор ші Архіпелагȣ.

Мȣнцĭ маĭ марĭ сѫнт Емȣ саȣ Кощѣ Балкан, каре дін Мачедоніа се ӑнтінд пѫнѫ ла марѣ нѣгрѫ; кѫтре ачѣста есте Піндȣ, Олімпȣ, ші Іда ӑн Островȣл Кандіа саȣ Кріт.

Рѫȣрĭ маĭ марĭ сѫнт Дȣнѫрѣ, Сава, Морава, Маріцѣ ші алтеле.

Кліма ӑн Тȣрчіа есте калдѫ, ші пѫмѫнтȣл кȣ тоате кѫ есте кам мȣнтос ші нȣ е лȣкрат біне, дар есте родітор. Аре грѫȣ, орез, порȣмб, він дін каре чел дін островȣл Кіпрȣ есте вестіт; аре бȣмбак, масліне ші алте родȣрĭ делікате. Дін анімале аре добітоаче дȣмесніче ші сѫлбатіче; дін мінерале аре: аȣр, арџінт, фер, арамѫ, плȣмб ші апе мінерале.

Лѫкȣіторі сѫнт де деосібіте нацїĭ, Тȣрчĭ, Бȣлгарĭ, Сѫрбĭ, Гречĭ, ші алці, ші песте тот ӑн тоатѫ Тȣрчіа еȣропаікѫ, асіатікѫ ші афрікана сѫнт ка ла 24 міліоане.

Реліціе домнітоаре есте чѣ махомеданъ, дар се сѹфере ші чѣ крещінѣскъ ші чѣ евреіаскъ.

Капітала Ѧмпърацііі тѹрчещі есте Константінополѹл каре пентрѹ ѧнтіндереѣ ші попѹлаціа са чѣ маре есте ѹна дін челе дін тъі а ле Еѹропі.

Аре Тѹрчіа ші алте четъці марі прекѹм: Сараіев ѧн Босна; Белград ѧн Сербіа; Софіа ѧн Бѹлгаріа; Салонікѹл ѧн Македоніа; Адріанополѹл ѧн Рѹмелі; Іоаніна ѧн Албаніа; Іашѹл, Романѹл ші Галаці ѧн Прінціпатѹл Молдавіі, ші оарекътева Ораше ѧн Прінціпатѹл Църі рѹмънещі деспре каре о съ се ворбѣскъ акѹм.

Де Тѹрчіа дін Еѹропа ціне ші о гръмадъ де остроаве дін Архіпелаг ші мареѣ медітеранъ, дінтре каре маі ѧнсемнате сѫнт: Кандіа саѹ Крітѹ, Сталіміне, Самотракіс, Тасо, Імбро ші алтеле.

Прінціпатѹл Църі Рѹмънещі.

Цара Рѹмънѣскъ се хотераще ла норд кѹ Трансілваніа ші Молдавіа; ла ест ші сѹд кѹ Тѹрчіа прін Дѹнъре; ла вест кѹ Тѹрчіа прін Дѹнъре ші кѹ Банатѹл Ѹнгаріі.

Мъримѣ църи рѹмънещі есте де 100 леге ѧн лѹнціме, 55 леге ѧн лъціме ші песте тот де 3,112 леге пътрате.

Мѹнці църи рѹмънещі сѫнт о рамѹръ дін Карпаці че о мърцінеще де кътре норд

 ші

шi о деосiбеще де Трансiлванiа; iар прiн мiжлокꙋл еĭ сѫнт деосiбiте дѣлꙋрĭ кꙋ ꙟнтiндере маĭ мꙋлтъ саꙋ маĭ пꙋцiнъ, дiнтре каре пе челе маĭ мꙋлте сѫнт сѫдiте вiĭ.

Рѫꙋрĭ ꙟн Цара рꙋмѫнѣскъ сѫнт мꙋлте дар челе маĭ ꙟнсемнате сѫнт ачесте: Олтꙋл каре дiн Трансiлванiа пѫнтре Карпацĭ кꙋрџе прiн Цара рꙋмѫнѣскъ шi се варсъ ꙟн Дꙋнъре апроапе де четатѣ тꙋрчѣскъ Нiкопол; Арџешꙋл каре кꙋрџе дiн Карпацĭ шi се арꙋнкъ ꙟн Дꙋнъре; Жiiꙋл каре кꙋрџе тот дiн Карпацĭ шi се варсъ ꙟн Дꙋнъре; Дѫмбовiнца каре кꙋрџе дiн Карпацĭ шi се варсъ ꙟн Арџеш; Iаломiца каре дꙋпъ че прiiмеще маĭ мꙋлте Рѫꙋрĭ маĭ мiчĭ се варсъ ꙟн Дꙋнъре; Прахова се варсъ ꙟн Iаломiцъ; Бꙋзъꙋл каре се варсъ ꙟн Сiрет че вiне дiн Молдавiа шi апоĭ се арꙋнкъ ꙟн Дꙋнъре.

Клiма църi рꙋмѫнещĭ есте потрiвiтъ, пе ла мꙋнцĭ есте пꙋцiнтел маĭ рече iар ла кѫмп есте дꙋлче де тот. — Пъмѫнтꙋл есте ферiчiт ꙟн родiре шi кѫнд ар фi лꙋкрат бiне с'ар пꙋтѣ дiспꙋта кꙋ челе маĭ бꙋне локꙋрĭ а ле Еꙋропi. Ꙟмпърцiрѣ лꙋĭ ꙟн мꙋнцĭ, дѣлꙋрĭ, кѫмпiĭ, пъдꙋрĭ шi рѫꙋрi ꙟнфъцiшазъ чѣ маĭ пiторескъ прiвiре. Мꙋнцi сѫнт плiн де добiтоаче сълбатiче, шi аꙋ челе маĭ бꙋне пъшꙋнĭ кꙋ флорĭ ароматiче пентрꙋ тꙋрме де оĭ, ꙟнкѫт шi дiнтр' алте пърцĭ стреiне вiн тꙋрме ꙟнтреџĭ де

оĭ

оĭ ꙟн времѣ вері ка съ паскъ ачі; пе дѣлȣрĭ сѫнт съдіте віĭ ал кърора він кȣ бȣнътатѣ апропіе съ ковѫршаскъ пе челе ȣнгȣрещĭ; пе кѫмпііĭ се фак бȣкателе кȣ ꙟмбіелшȣгаре ші кȣ пȣцінтікъ остенѣлъ а лъкȣіторілор; ꙟн рѫȣрĭ се гъсеще аȣр ші сѫнт чеĭ маĭ делікацĭ пещĭ; іар пъдȣріле аȣ челе маĭ бȣне лемне де констрȣкціе саȣ фачере де коръбіĭ ші де ор че лȣкрȣ.

Продȣктȣріле църі рȣмѫнещĭ ар пȣтѣ фі ші маĭ мȣлте ші маĭ ꙟнфелȣріте ші маĭ кȣ ꙟмбіелшȣгаре кѫнд с'ар лȣкра пъмѫнтȣл кȣм се каде ші с'ар прецȣі бȣнътатѣ лȣĭ. Дін вецетале аре кȣ ꙟндестȣларе: грѫȣ, порȣмб, меіȣ, орез, кѫнепъ, ін, тȣтȣн, тот фелȣл де легȣмĭ де гръдінъ, родȣрĭ ші поаме; дін анімале саȣ віецȣітоаре аре: оĭ, боĭ, вачĭ, біволĭ, каĭ, рѫмъторĭ, капре, іепȣрĭ, вȣлпĭ, пъсърĭ дȣмесніче ші алте добітоаче атѫт касніче кѫт ші сълбатіче; дін мінерале чел маĭ мȣлт продȣкт есте сарѣ, дȣпъ ачѣстъ пъкȣра; сѫнт ші алте мінерале дар нȣ сѫнт къȣтате; сѫнт ші апе мінерале ꙟн маĭ мȣлте пърцĭ але църі.

Попȣлаціа църі рȣмѫнещĭ се сȣе песте 1,000,000 лъкȣіторĭ; дар дȣпъ ꙟнтіндерѣ локȣлȣĭ ар пȣтѣ хръні Цара рȣмѫнѣскъ ꙟнкъ де 5 орĭ атѫцĭ лъкȣіторĭ. Афаръ де рȣмѫнĭ сѫнт ꙟн Цара рȣмѫнѣскъ лъкȣіторĭ: сѫрбĭ, гречĭ, оврeĭ, немцĭ, ȣнгȣрĭ,

армені, францезі ші алці. Асеменѣ сѫнт о мѹлціме ші де цігані дінтре карі ѹні сѫнт статорнічіці кѹ лъкѹінца прін ораше ші сате, іар алці ѹмблъ ѫнкъ номадісінд прін Царъ кѹ кортѹріле дінтр'ѹн лок ѫнтралтѹл.

Кѹлтѹра ѫн Цара рѹмѫнѣскъ а ѫнчепѹт а ѫнаінта прін пѹцінтікъ Індѹстріе ші оаре каре Манѹфактѹрі, ші маі кѹ самъ прін негоц кѹ продѹктѹріле пъмѫнтѹлѹі. — Пентрѹ Інстрѹкціа пѹблікъ саѹ ѫнвъцътѹра обштѣскъ есте ѫн Бѹкѹрешті ѹн Лічеѹ національ ші ѫн Краіова о школъ чентралъ; асеменѣ ші прін тоате жѹдецінле сѫнт школі елементаре ѫн каре претѹтінденѣ есте ѫнтродѹс методѹл Ланкастеріан. Кътре ачѣста пентрѹ крештерѣ копіілор ші а фетелор сѫнт інстітѹтѹрі ші пансіоане. Рѹмѫні дѹпъ карактерѹл лор аѹ дѹх ші діспозіціе де а ѫнвъца ор че. Лімба національъ дъ рѹмѫнілор ѫнлеснíре де а ѫнвъца ор че лімбъ стреінъ; ші фіінд къ тот дѹпъ карактерѹл лор аѹ дѹх імітътор де а ѫмбръціша обічеіѹрі ші нъравѹрі політе, есте нъдежде къ ѫнтродѹкѫндѹсе гѹстѹл чел бѹн ѫнтре джнші, чівілізаціа о съ ѫнаінтезе върътеше ші Кѹлтѹра лор о съ фіе ѫн флоаре.

Реліціе домнітоаре ѫн Цара рѹмѫнѣскъ есте чѣ православнікъ; дар се сѹфере ші католічі аѹ папісташі, лѹтерані, калвіні, армені ші овреі. Пентрѹ клерѹл бісеріческ пра-

православнік есте ꙟн Цара рꙋмѫнѣскъ ꙋн Мітрополіт че шаде ꙟн Бꙋкꙋрещї, ші 3 Епіскопї: але Рѫмнікꙋлꙋї, ал Бꙋзъꙋлꙋї ші ал Арџешꙋлꙋї. Сѫнт ꙟн Цара рꙋмѫнѣскъ ші о сꙋмъ де мѫнъстірї марї ші скітꙋрї маї мічї; ꙋнеле дін Мѫнъстірї сѫнт ꙟнзестрате кꙋ мошії бꙋне ші аꙋ веnітꙋрі марї; ꙟн ꙋнеле сѫнт кълꙋгърї ші ꙟн алтеле кълꙋгъріце.

Конституціа Прінціпатꙋлꙋї Цѫрі рꙋмѫнещї се купрінде ꙟн регꙋламентꙋл органік, ꙟн каре с'аꙋ леџꙋіт ꙟнтокмірї пентрꙋ тоате рѫмꙋріле адміністраціі, адікъ: пентрꙋ жꙋдекъторіе, фінанце, поліціе, міліціе, клерꙋл бісеріческ ші Інстрꙋкціа пꙋблікъ. Прінтр'ачест регꙋламент с'а леџꙋіт ші о общѣскъ адꙋнаре че се ꙟнкіпꙋеще де Депꙋтаці Орашелор ші аї жꙋдецелор, ші каре ꙟн тот анꙋл се стрѫнџе ꙟн Бꙋкꙋрещї спре а кібзꙋі ші а леџꙋі ор кѫте прівеск спре ꙟмбꙋнътъціреа цъpі ші пе каре гꙋвернꙋл аꙋ стъпѫніреа аре съ ле пꙋе ꙟн лꙋкраре.

Цара рꙋмѫнѣскъ се ꙟмпарте ꙟн доъ: ꙟн партѣ дін коачї де Олт ші партѣ дін коло де Олт; ші іаръш се сꙋбтѫмпарте ꙟн 18 жꙋдеце дінтре каре 13 сѫнт дін коачї де Олт ші 5 ꙟн партѣ дін коло де Олт. — Ꙟн капітала фіещекъреіа жꙋдец есте ꙋн Кѫрмꙋітор ал жꙋдецꙋлꙋї ꙟнтрег пентрꙋ пꙋблікꙋіреа ші ꙟмпліnіреа порꙋнчілор гꙋвернꙋлꙋї, пентрꙋ стрѫнџереа дѫждіі ші пентрꙋ

трꙋ

трꙋ требіле поліціенещі. Есте ші ꙋн трібꙋнал жꙋдекѫтореск де ꙟнтѫіа черчетаре ші ꙋн Поліцаіꙋ. Кѫтре ачѣста есте ші ꙋн Магістрат алкѫтꙋіт дін Орошані спре ꙟмбꙋнѫтѫцірѣ ші ꙟнфрꙋмсецарѣ Орашꙋлꙋі.

Жꙋдецеле цѫрі рꙋмѫнещі
дін коачї де Олт.

1. Ілфовꙋл акѫрꙋіа капіталѫ есте Бꙋкꙋрещі ораш маре кꙋ о попꙋлаціе песте 60,000 лѫкꙋіторі. Аічі есте скаꙋнꙋл Гꙋвернꙋлꙋі ші ал тꙋтꙋрор аꙋторітѫцілор челор маі ꙟналте; аічі есте ші резіденціа Консꙋлілор пꙋтерілор стреіне: ал Рꙋсіі, Аꙋстріі, Брітаніі, Франціі ші Прꙋсіі. Дін зідіріле пꙋбліче маі марі ші маі фрꙋмоасе сѫнт: палатꙋл адміністраціі; Мітрополіа ꙋнде есте ші сала общещіі адꙋнѫрі ші Архіва Прінціпатꙋлꙋі, есте ші Лічеꙋл націонал ꙋнде тоате щііінцеле се ꙟнвацѫ ꙟн лімба рꙋмѫнѣскѫ, ші афарѫ де ачѣста се маі ꙟнвацѫ ші лімбі стреіне, прекꙋм: латінеще, францозеще, елінеще ші рꙋсеще. Ꙟн Бꙋкꙋрещі сѫнт о мꙋлціме де бісерічі православніче, о мꙋлціме де мѫнѫстірі, 1. бісерікѫ католікѫ, 1. лꙋтеранѫ ші о Сінагогѫ евреіаскѫ. Сѫнт ші оарекѫтева Спіталꙋрі, дінтре каре маі ꙟнсемнате сѫнт чел

дела

дела Колцѣ ші ал Філантропіеі. ꙟн Бꙋкꙋрещї есте ші Тіпографіа, редакціе де газетѫ, 2 літографіі ші маї мꙋлте лібрерії. Сѫнт прін пѫрціле Бꙋкꙋрещілор ші шкоале елементаре дꙋпѫ методꙋл Ланкастеріан. Бꙋкꙋрещі есте ші магазіа тꙋтꙋрор лꙋкрꙋрілор де негоц дін цара рꙋмѫнѣскѫ. — Дін плімбѫріле обіщещї де вара, алеа дела мітрополіе есте чѣ маї візітатѫ. Кѫтре ачѣста маї есте ꙟнпрежꙋрꙋл Бꙋкꙋрещілор ші Ферѫстрѫꙋ, Бѫнѣса, Філарет ші алте грѫдінї ꙋнде пꙋблікꙋл ꙟшї петрече; дар Колентіна есте локꙋл чел маї десфѫтѫтор ꙟмподобіт фіінд кꙋ о алее фрꙋмоасѫ нꙋмаї де теї ші ꙟмфрꙋмсецат кꙋ ꙋн палат ші кꙋ о бісерікꙋцѫ фрꙋмоасѫ. — Бꙋкꙋрещі маї наінте кꙋ вро 300 анї нꙋ ера де кѫт ꙋн сат мік; мѫріндꙋсе кꙋ ꙟнчетꙋл, ꙋні дін Прінці цѫрі рꙋмѫнещї 'лаꙋ алес де резіденціе а лор; дар ла анꙋл 1698 Прінцꙋл Костандін Брѫнковѣнꙋл а фѫкꙋт ка Бꙋкꙋрещі сѫ фіе скаꙋн статорнік ал Прінцілор пентрꙋ тотдаꙋна. Ачест ораш а пѫтіміт мꙋлте нефірічірї де кꙋтремꙋре, де фок ші алтеле; кꙋ тоате ачесте, крещіе, се мѫреще ші се ꙟмфрꙋмꙋсецѣзѫ дін зі ꙟн зі. Пардосѣла ꙋліцелор кꙋ піатрѫ, скꙋрцерѣ лакꙋрілор ші а бѫлцілор дін міжлокꙋл сѫꙋ, кꙋрѫценіа ші гꙋстꙋл архітектꙋрі еꙋропенещї кꙋ ꙟнчетꙋл о сѫ факѫ ка ші ачест

ораш

ораш сѫ се нѹмере ѫнтре орашеле чеале фрѹмоасе але Еѵропі. — Ѫн Бѹкѹрещі ла анѹл 1812 с'аѹ ѫнкіеіат трактатѹрі де паче ѫнтре Рѹсіа ші Тѹрчіа.

2. Іаломіца кѹ капітала Ѹрзічені ѹнде есте скаѹнѹл кѫрмѹіреі. Ѫн жѹдіцѹл ачеста есте ші орашѹл Олобозіа ѹнде есте под ѹмблѫтор песте рѫѹл Іаломіца ші ѹнде се фаче тѫрг ѫнсемнат пе тоатѫ сѫптѫмѫна.

3. Брѫіла кѹ капітала Брѫіла, ораш лѫнгѫ Дѹнѫре імпортант пентрѹ негоц. — Ачест ораш се стѫпѫнѣ маі ѫнаінте де Тѹрчі ші авѣ о четате таре, дар ѫн рѫсвоіѹл дела 1828 бірѹінд Рѹші пе Тѹрчі четатѣ с'а дѫрѫмат кѹ тотѹл, іар орашѹл кѹ ѫмпрежѹрѹріле сале а рѫмас пе сѣма цѫрі фѫкѫндѹсе ші жѹдец. Ачі ѫн орашѹл Брѫіла Рѹші аѹ зідіт о Бісерікѫ фрѹмоасѫ кѹ храмѹл сф. Архангел Міхаіл ѫнтрѹ семн де адѹчере амінте де Мареле Дѹкѫ Міхаіл сѹбт а кѫрѹіа командѫ с'а лѹат Брѫіла дела Тѹрчі.

4. Рѫмнікѹл сѫрат кѹ капітала Фокшані лѫнгѫ рѫѹл Мілковѹл че есте хотар ѫнтре Цара рѹмѫнѣскѫ ші Молдавіа. — Ачі ла Фокшані ла анѹл 1789 Рѹші сѹб Фелд-Маршалѹл Сѹваров ші Аѹстріачі сѹб Кобѹрг аѹ репѹртат бірѹінцѫ стрѫлѹчітѫ асѹпра тѹрчілор. Тот ачі ла Фокшані ла анѹл 1772 с'а цінѹт ѹн Конгрес ѫнтре

пле-

плєніпотєнціарі Рꙋсіі, Аꙋстріі, Прꙋсіі ші Тꙋрчіі.

5. Бꙋзъꙋл кꙋ капітала Бꙋзъꙋ лѫнгъ ръꙋл кꙋ ачєст нꙋмє, ораш фрꙋмꙋшєл ші імпопꙋлат бінішор. Аічї єстє скаꙋнꙋл Єпіскопіі Бꙋзъꙋлꙋї карє арє ші о Тіпографіє пєнтрꙋ тіпърірѣ кърцілор.

6. Сѫкꙋіні кꙋ капітала Бꙋковꙋл. Ѫнтр'ачєст жꙋдєц єстє ші орашꙋл Вълєні дє мꙋнтє ѫн дрꙋмꙋл кътрє Трансілваніа. Апроапє дє ачєст ораш сѫнт Окнєлє Слънікꙋлꙋї дін карє сє скот оарєкѫтєва мілioанє ока сарє. Ѫн жꙋдєцꙋл ачєста єстє ші ꙋн дѣл марє кꙋ вії ꙋндє сє фачє ꙋн він прѣ бꙋн.

7. Прахова кꙋ капітала Плоєщі ораш марє ші імпопꙋлат бінішор. Нєгоцꙋл чє сє фачє аічї єстє імпортант. Тот ѫнтр'ачєст жꙋдєц маї спрє мꙋнцї єстє ші орѫшєлꙋл Кѫмпіна ѫн дрꙋмꙋл кътрє Трансілваніа ші апроапє дє карє сє скоатє пѫкꙋрѫ ѫндєстꙋлъ.

8. Дѫмбовіца кꙋ капітала Тѫрговіщѣ, ораш фрꙋмос ашєзат пє о кѫмпіє плъкꙋтъ, ші ѫнкꙋнжꙋрат дє ѫмпрєжꙋрꙋрї дєсфътътоарє. — Маї ѫнаінтє дє а сє мꙋта скаꙋнꙋл Прінціпатꙋлꙋї ѫн Бꙋкꙋрєщї, рєзідєнціа Прінцілор стъпѫніторї єра ѫн Тѫрговіщє. Орашꙋл ачєста скъзꙋ фоартє мꙋлт кꙋ крєщєрѣ ші ѫмфрꙋмꙋсєцарѣ Бꙋкꙋрєщілор.

Арє

Аре о четъцꙋе ꙟн рꙋінꙋрї дін времіле Прін-
ціілор че лъкꙋіа ачі, асеменѣ ші алте мꙋл-
те палатꙋрї тот ꙟн рꙋінꙋрї. Есте ачі ші
о Мітрополіе веке; тот ачі апроапе есте ші
фабрікъ де стіклъ ші жоагър де скѫндꙋрї.

9. Мꙋшчелꙋ кꙋ капітала Кѫмпꙋлꙋнг,
ораш кꙋ позіціе фрꙋмоасъ, каре пентрꙋ ае-
рꙋл съꙋ чел кꙋрат, пентрꙋ апеле мінерале
ꙋнде пѫтімашї фак бъї, есте візітат ꙟн
времѣ верї де сꙋмъ де персоане деосебіте.
Ꙟнтре бісерічіле православнічe есте ші о бі-
серікъ католікъ. — Дела Кѫмпꙋлꙋнг маї спре
мꙋнцї пꙋцінтел сѫнт ніще рꙋінꙋрї дела о
четате веке пе каре а зідіто Радꙋл Негрꙋ
ꙟнтѫіꙋл Прінц ал църі рꙋмѫнещї ші ꙋнде
ꙟнтѫіꙋ ші ꙟнтѫіꙋ с'а пꙋс темеіꙋ ла ста-
тꙋл рꙋмѫнілор. — Ꙟн жꙋдецꙋл ачеста есте
ші ꙋн деал лꙋнг кꙋ віі ꙋнде се фаче він
бꙋн; асеменѣ сѫнт ші жоагъре де скѫндꙋрї.

10. Арџешꙋл кꙋ капітала Пітещі ораш
кꙋ позіціе фрꙋмоасъ лѫнгъ рѫꙋл Арџеш ші
ꙟнсемнат пентрꙋ негоцꙋл че се фаче ачі. —
Пе Арџеш ꙟн сꙋс есте Кꙋртѣ де Арџеш оръ-
шел фрꙋмꙋшел кꙋ рꙋінꙋріле ꙋнеї четъцї ꙋн-
де Радꙋл Негрꙋ ꙟнтѫіꙋл Прінцї ал църі рꙋ-
мѫнещї 'ша мꙋтат резіденціа дела Кѫм-
пꙋлꙋнг. Ꙟн оръшелꙋл Кꙋртѣ де Арџеш ес-
те ші о мѫнъстіре а къріа бісерікъ есте зі-
діте де Радꙋл Негрꙋ ші аре пардосѣла де
мармꙋръ, колоанеле іаръшї де мармꙋръ;
ші

ші пентрꙋ тоатъ подоаба ші фрꙋмꙋсецѣ са нꙋ есте нꙋмаї чѣ дін тоаї ꙟн Цара рꙋмѫнѣск, чі есте візітатъ ші де мꙋлці кълъторі стреіні. Ла Арціш есте ші скаꙋнꙋл Епіскопії Арцешꙋлꙋї.

11. Влашка кꙋ капітала Џіꙋрџіꙋ лѫнгъ Дꙋнъре ораш кꙋ порт імпортант пентрꙋ негоц. — Ачест ораш ꙟнкъ авѣ четате маї ꙟнаінте ші кꙋ тоате ꙟмпрежꙋрꙋріле сале се стъпѫнѣ де Тꙋрчі; дар ла анꙋл 1829 ꙟн ръзбоіꙋ ла купрінс Рꙋші дела Тꙋрчі ші ла ꙟнтрꙋпат кꙋ Цара рꙋмѫнѣскъ. Ачі есте ші о бісерікъ зідітъ де Рꙋші ꙟнтрꙋ чінстѣ сф. Ніколае. Ꙟнтре зідіріле челе нꙋоъ че с'аꙋ фъкꙋт есте вреднікъ де ꙟнсемнат ші зідірѣ школі націонале. — Ꙟн време ꙟн каре Џіꙋрџіꙋ се стъпѫнѣ де Тꙋрчі, скаꙋнꙋл кѫрмꙋіреї ера ꙟн орашꙋл Гъеші.

12. Теліорманꙋл кꙋ капітала Рꙋші де веде апроапе де рѫꙋл Ведѣ. Ꙟнтр'ачест жꙋдец есте ші Зімнічѣ оръшел апроапе де Дꙋнъре ші імпортант пентрꙋ негоц.

13. Олтꙋл кꙋ капітала Слатіна оръшел лѫнгъ Олт. Ꙟн жꙋдецꙋл ачеста апроапе де Дꙋнъре а фост маї ꙟнаінте о четъцꙋе Тꙋрнꙋл каре кꙋ ꙟмпрежꙋрꙋріле сале се стъпѫнѣ де Тꙋрчі, дар дꙋпъ пачѣ ꙟнтре Рꙋші ші Тꙋрчі а рѫмас пе сѣма църі рꙋмѫнешї.

Жꙋдецеле цѫрі рꙋмѫнещі

дін коло де Олт.

1. Должꙋл кꙋ капітала Краіова, ораш маре кꙋ позіціе фрꙋмоасѫ апроапе де рѫꙋл Жііꙋа ші кꙋ о попꙋлаціе де 13,000 лѫкꙋіторі. Ꙟн Краіова афарѫ де трібꙋналꙋл жꙋдекѫтореск де ꙟнтѫіа черчетаре, есте ші ꙋн трібꙋнал жꙋдекѫтореск маі ꙟналт деспѫрціт ꙟн 2 Секціі чівілѫ ші кріміналѫ. Ꙟн Краіова есте ші о шкоалѫ чентралѫ ꙋнде афарѫ де ꙟнвѫцѫтꙋріле ꙟн лімба рꙋмѫнѣскѫ се ꙟнвацѫ ші лімба францозѣскѫ ші чѣ елінѣскѫ.

2. Романаці кꙋ капітала Каракалꙋл. Маі ла вале де Каракал спре Дꙋнѫре сѫнт рꙋінꙋрі де четѫці векі дін време ꙟнпѫрѫціі Романілор прекꙋм ла Челеіꙋ, Антіна ші алте локꙋрі, ꙋнде с'аꙋ гѫсіт деосібіте інскріпціі, антіче, бані ші алтеле, ші акꙋм ꙟнкѫ се маі гѫсеск. — Апроапе де Дꙋнѫре есте ші орѫшелꙋл Іслазꙋл імпортант пентрꙋ негоц.

3. Вѫлчѣ кꙋ капітала Рѫмнікꙋл апроапе де Олт. Аічі есте ші скаꙋнꙋл Епіскопіі Рѫмнікꙋлꙋі ал кѫрꙋіа Епіскоп поартѫ тітлꙋ де Епіскопꙋл нꙋоꙋлꙋі Северін, дін прічінѫ кѫ ачѣстѫ Епіскопіе а фост маі наінте ла четатѣ Северінꙋлꙋі каре дꙋпѫ че с'а.

стрі-

стрікат, Епіскопіа с'а мѹтат ла Рѫмнік. Ꙟн Рѫмнік есте ші о Бісерікѫ католікѫ. — Апроапе де Орашѹл Рѫмнік есте орашѹл Окна маре кѹ Окне де саре дін каре пе тот анѹл се скот оарекѫтева міліоане ока саре. Ꙟн жѹдецѹл ачеста есте ші ѹн дѣл кѹ вії прѣ бѹне, дін каре вінѹл че се фаче ла Дрѫгѫшані есте чел маі бѹн дін Цара рѹмѫнѣскѫ.

4. Горжѹл кѹ капітала Тѫргѹжіііѹлѹі. Ачі есте ші о фабрікѫ де порцелан.

5. Мехедінці кѹ капітала Черненці. — Апроапе де Чернеці сѫнт рѫмѫшіцѹріле вестітѹлѹі под де Ꙟмпѫратѹл Романілор Траіан ꙟл фѫкѹ песте Дѹнѫре ші каре маі мѹлт де 1700 ані стаѹ ꙟн Дѹнѫре фѫр' афі пѹтѹт фѹріа апеі сѫ ле стріче де тот. Тот ачі апроапе сѫнт ші рѹінѹріле четѫці Северінѹлѹі каре акѹм се зіче нѹмаі тѹрнѹл Северінѹлѹі. — Тот ꙟнтр'ачест жѹдец есте ші орѫшелѹл Баіа де арамѫ каре се зіче аша декѫнд Австріачі аѹ стѫпѫніт Цара рѹмѫнѣскѫ дін коло де Олт ші аколо аѹ дескіс бѫі де арамѫ каре маі пе ѹрмѫ с'аѹ ꙟнкіс, дѹпѫ че ачеле 5 жѹдеце де песте Олт іар с'аѹ ꙟмпреѹнат кѹ тоатѫ Цара рѹмѫнѣскѫ.

А С І А.

Асіа есте маĭ де 5 орĭ маĭ маре де кѫт Еȣропа; еа се хотѫраще ла норд кȣ очеанȣл ꙟнгіецат; ла ест кȣ очеанȣл чел маре; ла сȣд кȣ марѣ Індіи; ла вест кȣ Еȣропа, рѫȣл Дон, марѣ де Азоф, стрѫмтоарѣ Феодоросіа, марѣ нѣгрѫ, стрѫмтоарѣ Константінополȣлȣĭ, марѣ де мармара, стрѫмтоарѣ де Галіполі, Архіпелагȣл, марѣ медітеранѫ, кȣ Афріка прін Істмȣл Сȣец ші кȣ голфȣл арабік.

Мȣнцĭ маĭ марĭ ꙟн Асіа сѫнт: Хімалаіа ȣнде есте Давалагір вѫрфȣл чел маĭ ꙟналт де пе фаца пѫмѫнтȣлȣĭ; кѫтре ачеста есте ші мȣнці Алтаĭ, мȣнтеле Каȣкасȣ ші мȣнтеле Таȣрȣ.

Рѫȣрĭ маĭ марĭ сѫнт: Еȣфратȣл, Тігрȣл, Гангȣл, Індȣл ші алтеле маĭ мічĭ.

Бѫлцĭ маĭ марĭ сѫнт: Арал, Баĭкал ші марѣ моартѫ саȣ лакȣл асфалтід.

Кліма ꙟн Асіа ла норд есте фрігȣроасѫ, ла міжлок есте калде ші спре сȣд есте фіербінте де тот. — Пѫмѫнтȣл чѣ маĭ маре парте дін Асіа де міжлок ші де кѫтре сȣд есте фоарте феричіт ꙟн родіре; дар мȣнці чеĭ ꙟналцĭ сѫнт акоперіцĭ кȣ зѫпадѫ вечнікѫ. Ꙟн Асіа де міжлок сѫнт ші пȣстіĭ нісіпоасе каре цін мȣлт ші нȣ креще німік пе дѫнселе. Ꙟн Сіберіа деспре норд есте іарнѫ вечнікѫ.

Продȣктȣріле Асіі челе маї делікате сѫнт: аромате; скорцішоаръ, нȣкшоаръ, кȣішоаре, піпер, раварваръ, камфор, гȣмі, тъмѫе, смірнъ, кафѣ, трестіе де захар, бȣмбак, лъмѫї, чаїȣ, орез ші алтеле. Дін добітоаче аре Асіа: елефанцї, кѫміле, каї, моск, маїмȣце, леї, тігрі, рѫші, папагалї ші алтеле. Дін мінерале аре мъргъритар, аȣр, арџінт, фер, арамъ, магнет, піетрі скȣмпе ші алтеле.

Лъкȣіторі ꙟн Асіа сѫнт де деосібіте нації каре фак деосібіте статȣрї ші сѫнт песте тот ка ла 500 міліоане.

Лімбї де къпетеніе дін каре с'аȣ фъкȣт тоате челелалте сѫнт ꙟн Асіа нȣмаї 8, дар сокотіндȣсе ші діалектеле сѫнт песте тот 987.

Реліџії де къпетеніе афаръ де чѣ крещінѣскъ, евреіаскъ ші махомеданъ, сѫнт реліџіа бравінікъ, бȣдістікъ, шаманікъ ші сабеістікъ.

Асіа се ꙟмпарте ꙟн пърціле ȣрмътоаре:

1. Тȣрчіа асіатікъ че о стъпѫнеще Сȣлтанȣл дела Константінопол, ȣнде сѫнт четъціле Брȣсса ші Смірна.

2. Аравіа ȣнде сѫнт четъціле Мека ші Медіна.

3. Персіа кȣ капіталеле Техран ші Іспахан.

4. Татаріа чѣ маре кȣ капітала Бȣхара.

5. Рȣсіа асіатікъ кȣ Сіберіа ші кȣ пенінсȣла Камчатка че сѫнт але Ꙟпъръцїіі Рȣсіі дін Єȣропа; аічї сѫнт четъціле Тоболск ші Іркȣтск.

6. Індіа кȣ четъціле Делі ші Калкȣта. Аічї Енглеѕії дін Єȣропа стъпѫнеск мȣлте Провінції.

7. Ꙟпъръціа Кінеї каре есте чѣ маї маре Ꙟпъръціе дін лȣме, кȣ капіталеле Пекін ші Нанкін.

8. Кръіа Іапоніеі че се алкътȣеще дін оаре кѫтева остроаве ші ȣнде есте капітала Іедо.

Остроавеле Асіі челе маї ꙟсемнате сѫнт ачесте: 1. Борнео, 2. Сȣматра, 3. Іава, 4. Џеілон, 5. Џелебес, 6. Філіпінеле, 7. Каролінеле, 8. Мінданао, 9. Молȣчіле ші алтеле маї мічї.

АФРІКА.

Афріка есте маї мікъ декѫт Асіа, дар тот маї маре де кѫт Єȣропа; еа се мърџінеще ла норд кȣ марѣ медітеранъ; ла ест кȣ Асіа прін Істмȣл Сȣец, кȣ сѫнȣл Арабік ші марѣ Індіілор; ла сȣд кȣ очеанȣл аȣстрал ші ла вест кȣ очеанȣл Атлантік.

Мȣнції ꙟн Афріка сѫнт мȣнції Лȣні ші декътре нордȣл сеȣ сѫнт мȣнції Атлас.

Рѫȣрї маї марї ꙟн Афріка сѫнт Нілȣл каре прін върсарѣ са де доъ орї ꙟнтр

ȣн

ȣн ан ꙟмплінеще ліпса плоілор; дȣпъ ачеста есте Сенегал, Нігрȣ ші алтеле маĭ мічĭ.

Бълцĭ маĭ ꙟнтінсе сѫнт: Маравi, Дембеа ші алтеле.

Кліма ꙟн Африка маі песте тот есте фіербінте, афаръ де мърџінĭ каре се ръкореск де апа мърі, ші афаръ де локȣріле де пе лѫнгъ мȣнцĭ ȣнде есте кліма пȣцінтел маĭ потрівітъ. — Пъмѫнтȣл Афричі аре пȣстіĭ мȣлте ші лȣнцĭ кале де кѫте 12 зіле ȣнде нȣ креще німік ші нȣ поате лъкȣі німінĭ. Прін міжлокȣл Афричі сѫнт ші локȣрĭ некȣноскȣте ȣнде н'а пътрȣнс нічĭ ȣн ом пѫнъ акȣма дін ачеĭ мȣлцĭ кълъторĭ дін Еȣропа. Пела мърџінĭ маĭ кȣ самъ сѫнт локȣрĭ фоарте родітоаре.

Продȣктȣріле Афричі сѫнт: грѫȣ, орез, легȣмĭ, він, кафѣ, трестіе де захар, піпер, бȣмбак, фінічіе ші алте родȣрĭ делікате; дін добітоаче аре: леĭ, тігрі, пардошĭ, зебре, џірафе, елефанцĭ, кѫміле, крокоделі, маĭмȣце, струцĭ, каĭ вестіцĭ, оĭ кȣ лѫнъ ебȣџіре ші алтеле; дін мінерале аре: аȣр, арџінт, арамъ, пietрі скȣмпе, саре ші апе мінерале.

Лъкȣіторі ꙟн Африка ꙟнкъ сѫнт де націĭ деосебіте ші сѫнт песте тот апроапе 160 мілioaне.

Лімбĭ де къпетеніе дін каре с'аȣ фъкȣт челе лалте лімбĭ сѫнт ꙟн Африка мȣлте, кȣ тотȣл ші кȣ діалектеле сѫнт 276.

Релиџії де кѫпетеніе ꙟн Африка сѫнт: религїа махомеданѫ, фетїшчїкѫ, Сабеїстїкѫ, дар сѫнт шї крещїнї шї евреї.

Пѫрціле Афричї сѫнт ачесте:

1. Егіптꙋл каре есте сꙋб стѫпѫнірѣ Сꙋлтанꙋлꙋї дела Константїнопол шї аре четѫціле Каїро шї Александрїа.

2. Барбарїа кꙋ статꙋріле Трїполїс, Тꙋнїс шї Алџїер шї кꙋ капїталеле кꙋ ачелаш нꙋме. Ачесте статꙋрї ꙟнкѫ сѫнт сꙋпꙋсе Сꙋлтанꙋлꙋї дела Константїнопол, афарѫ де Статꙋл Алџїр каре 'ла копрїнс францезї ла анꙋл 1829 шї ꙟл стѫпѫнеск шї акꙋм. — Де Барбарїа ціне шї Провїнціа Феџан.

3. Ꙟмпѫрѫціа Фец шї Мароко кꙋ капїталеле кꙋ ачелашї нꙋме шї кꙋ провїнціа Біледꙋлџерід.

4. Пꙋстїа Сахара кꙋ челелалте пѫрцї але сале.

5. Сенегамбїа ꙋнде сѫнт четѫції марї: Тїмбꙋ шї Кахоне.

6. Нїгріца саꙋ Етїопїа кꙋ четѫціле Бїрнї, Кано шї Томбꙋктꙋ.

7. Гїнеа де сꙋс кꙋ четѫціле Кꙋмасе шї Бенїн.

8. Гїнеа де жос кꙋ четѫціле Ст. Салвадор шї Лоанго.

9. Капꙋ де бона сперанца кꙋ четатѣ Кап.

10.

10. Кафріа к8 провінціїле Хотентоцілор, мърџініле Мозамбік, Зангебар, Адел ші Аіан ші парте де міжлок че н8 с'а к8носк8т пжнъ ак8м.

11. Абіссініа к8 четате Гондар.

12. Н8біа к8 капітала С8акім.

13. Провінціа Дарф8р ші Кордофан к8 четате Кобех.

Остроавеле челе маї марї але Афрічї сжнт ачесте: 1. Мадагаскар, 2. Сокотара, 3. Сф. Елена 8нде а фост с8рг8ніт ші а ші м8ріт Наполеон Б8нъпарте Ампърат8л Францезілор; 4. Остров8л ынълцърі, 5. Кап8л верде, 6. Остроавеле Канаріе, 7. Мадіра, 8. Азоріле.

АМЕРІКА.

Амеріка се мърџінеще ла норд к8 Очеан8л ынгіецат дела норд; ла ест к8 Очеан8л атлантік; ла с8д к8 Очеан8л а8страл; ла вест к8 Очеан8л чел маре.

М8нцї маї ынсемнацї ын Амеріка сжнт Корділерас, ші чел маї ыналт вжрф дін еї есте Хімборасо.

Ржврї маї марї сжнт: ржв8л амазоанелор, Ст. Лоренцо, Ріо дела Плата, Оріноко ші Міссісіпі.

Бълцї

Бълцї марї сѫнт: Балта де сѵс кѵ тоате пърцїле сале, Вініпег, Балта робілор шї алтеле.

Кліма ꙟн Америка есте деосібітъ; кътре норд е фрігѵроасъ, маї спре сѵд е калдъ, дар нікъїрї нѵ е фієрбінте ка ꙟн Афріка. — Пъмѫнтѵл Америчі ар фі фоарте родітор кѫнд ар фі лѵкрат біне, дар нѵмаї пе ѵнеле локѵрї есте кѵлтіват кѵм се каде. Сѫнт шї ꙟн Америка локѵрї некѵноскѵте пѫнъ акѵма.

Продѵктѵріле Америчі сѫнт грѫнеце дѵсе дін Еѵропа шї съдіте аколо, орез, легѵмї, кафѣ, бѵмбак, поаме ꙟнфелѵріте, піпер шї ароматє; дін добітоаче аре: каї, віте корнѵте, маїмѵце, леї, тігрі, папагалї, колібрі, шерпї марї шї алте добітоаче каснічє а ле Еѵропії; дін мінерале аре: аѵр, арџінт, фер, арамъ, діамант шї алтеле.

Лъкѵіторї ꙟн Америка сѫнт деосібіцї, пeсте тот сѫнт ка ла 60 міліоане.

Лімбї ꙟн Америка дінпреѵнъ кѵ Діалектеле сѫнт 1214 лімбї.

Реліџіе, афаръ де чѣ крештінѣскъ шї евреіаскъ, есте чѣ фетіштікъ.

Америка се ꙟмпарте ꙟн доъ: Америка септентріоналъ саѵ декътре норд, шї Америка меридіоналъ саѵ декътре сѵд.

Пърцїле Америчі септентріонале сѫнт ачесте:

1. Про-

1. Провінціїле де лѫнгѫ голфꙋл Бафін кꙋ Гренладіа ші Спіцберга.

2. Стѫпѫнііріле Енглезілор кꙋ Провінціїле де лѫнгѫ голфꙋл Хꙋдзон; аічі есте четатѣ Квебек.

3. Цѫріле челе некꙋноскꙋте але Амеріканіаор.

4. Репꙋбліка статꙋрілор ꙋніте кꙋ четѫціле Бостон, Невіорк, Філаделфіа ші Вашінгтон.

5. Каліфорніа.

6. Мексіко кꙋ четатѣ Мексіко.

7. Гꙋатімала кꙋ четатѣ Гꙋатімала.

Пѫрціле Амерічі меридіонале сѫнт ачесте:

1. Репꙋбліка Коломбіа кꙋ капітала Санта-фе-де Богота.

2. Репꙋбліка Перꙋ кꙋ капітала Ліма.

3. Репꙋбліка Болівіа кꙋ капітала Лапац.

4. Репꙋбліка Хілі кꙋ капітаа Ст. Іаго.

5. Репꙋбліка провінціілор ꙋніте дела Плата кꙋ капітала Бꙋнос-Аір.

6. Ꙟмпѫрѫціа Бразіліі кꙋ капітала Ріо Іанеіро.

7. Патагоніа.

Остроавеле челе маі ꙟнсемнате але Амерічі сѫнт Антілеле ꙟнтре каре Остроаве маі марі сѫнт: 1. Кꙋба, 2. Іамаіка, 3. Хаїті саꙋ Ст. Домінго, 4. Мартініка ші алтеле маі мічі.

Оча-

Очеаніа сау Полінезіа ор Аустраліа.

Очеаніа копрінде тоате Остроавеле дін очеанул чел маре дела остроавеле Асіеі декътре ест пънъ ла мърџініле Амерічі.

Кліма ꙟн тоате Остроавеле ачесте есте потрівітъ ші пъмѫнтул есте родітор де деосібіте поаме, родурі ші легумі; аре добітоаче ші мінерале.

Челе маі марі Остроаве сѫнт ачесте: 1. Оланда ноуъ; 2. Гінеа ноуъ; 3. Брітаніа ноуъ ші о мулціме де групе каре копрінд маі мулте остроаве маі мічі.